

MUSŲ VISUOMENĖJE

Tautinės srovės seimui rengtis bebaigiant

Dėl seimo laiko perkėlimo ir abejojimo, kokioje vietoje bus seimo posėdžiai, pradėtas kvietimų į seimą siuntinėjimas turėjo būti sustabdytas. Dabar, paaiškėjus, kad seimas įvyks anksčiau numatytame NEW YORKER viešbutyje, nežūrint, kokia vieta bus gauta dailės paroda, kvietimai jau išsiuntinti.

Dar kartą primename, kad negalintieji gegužės 21-22 d. būti New Yorke, gali bent iš tolo seimo darbuose dalyvauti. Spaudoje jau buvo paliesti svarbesnieji klausimai, kuriuos seimas turės spręsti. Tais ir kitais klausimais negalintieji atvykti gali savo nuomones, pasiūlymus, pageidavimus atsiųsti seimui laiškais. Žinoma, kiekviena nuomonė, pasakyta seimui gyvu žodžiu, visada gali turėti daugiau įtakos dalyvaujančių sprendimams. Todėl dalyvavimas iš tolo negali visiškai pavaduoti asmeniškio dalyvavimo. Bet, jei kas ištikrųjų negali dalyvauti, to raštu atsiųstos nuomonės irgi bus priimamos dėmesin. Seimo rengėjai yra pasiruošę taip sutvarkyti, kad tos nuomonės būtų seimui tinkamai praneštos ir dalyvių išgirstos.

ALM, ALTC ir LVS seimai šeštadienį, 2 val.

Primenama, kad po atidaro- mojo posėdžio, kuris bus šeštadienį, gegužės 21 dieną, 10 val., įvyks atskiri pagrindinių Tautinės srovės organizacijų seimai, tikslu formaliai pasisakyti reorganizacijos klausimu.

Tuo pačiu metu šaukiamas ir į šį kraštą jau atvykusių Lietuvių Tautinio Sąjūdžio narių susirinkimas. Liet. Taut. Sąjūdžio nariai kviečiami stengetis dalyvauti tame susirinkime ir seime. Šio susirinkimo tikslas — sudaryti tinkamą ryšį savo tarpe, palaikyti jį su likusiais Europoje ir įsijungti į Amerikoje veikiančių vienincių darbą.

Kurie negalės tuo metu būti New Yorke, prašomi kuo greičiausiai pranešti savo adresus D. Adomaičiui, 1537 Garfield St., Gary, Ind.

Seimo dalyviai gali užsisaityti kambarius, kreipdamiesi tiesiai į NEW YORKER viešbutį

Kaip jau buvo pranešta spaudoje ir kvietimuose, kambarius seimo dalyviai gali užsisaityti per seimo rengimo komisią. Bet paskutiniu laiku išsiaiškinta, kad užsakymus galima siųsti ir tiesiog į viešbutį, adresuojant taip:

NEW YORKER Hotel, Attention Banquet Department, NEW YORK, N. Y.

Laiške reikia pažymėti, kad atvykstama į Lithuanian Meeting.

Kitų srovių spauda apie Tautinės srovės seimą

Kitų srovių lietuviškoji spauda apie Tautinės srovės seimą nieko nemini, išskyrus SANDARĄ, kuriai seimas atrodo ir "mistiškas", ir nereikšmingas, ir nereikalingas. Atrodo, kad SANDAROJE kai kas net pyksta, kodėl toks seimas įvyksta, kodėl Tautinė srovė pasirodo esanti gyva ir veikianti ne Sandaros organizacijos ribose.

Tačiau Sandaros organizacijos sekretorius Matas Biekša, atsiliepdamas į K. S. Karplaus

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 19

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO May — Gegužės 13, 1949

(34-ti metai :: 34th year)

SEIMAS NEW YORKER VIEŠBUTYJE

Dailės paroda jokiame viešutyje netelpa.. Dėl jos vietos pasitarimai dar nebaigti. Negalint atidėlioti seimo vietos paskelbimo, nutarta seimą laikyti NEW YORKER viešbutyje, New York, kaip anksčiau buvo numatyta.

Tautinės srovės seimas baigsis 14 valandų prieš 4-ų ministerių konferenciją. SVARBUS MOMENTAS kelti balsui už LIETUVĄ!

Todėl dalyvaukim seime gegužės 21-22!

Iš anksto nenumatytai taip susidėjo, kad Tautinės srovės seimas įvyksta didelio, visam pasauliui nepaprastos reikšmės įvykio išvakarėse. Seimas posėdžiaus gegužės 21 ir 22 dienomis. Spėjama, kad jis baigsis sekmadienį apie 8 val. vakarą. Europoj, Paryžiu, tuo metu

straipsnį, aiškiai pareiškė:

"Sandariečiai rėmė Lietuvos valstiečius liaudininkus pračtyje ir esu tikras, kad įeigu kuria gražia dieną turės progos — parems ir ateityje."

Pasakyta atvirai, aiškiai, nuširdžiai ir beveik oficialiai. Tik Sandariečių vadams, kaip demokratams, nereikėtų pykti, įeigu kas nėra tos pačios nuomonės šituo klausimu. Įeigu Sandara nori būti Amerikoje liaudininkų partijos šešėliu, galima tik palinkėti laimingos kelionės ir tiek. Tie, kurie dėl to nuo Sandaros atsitolino ir eina savaimingu keliu, kiek mums žinoma, visiškai nesirengia eiti su Sandara į kovą, kaip to visai be pagrindo baiminasi jos sekretorius.

Beje, dar ir lietuviškai spaudinamieji maskviniai laikraščiai taip pat užkliuva už Tautinės srovės seimo ir labai lauzo sau galvą, kodėl seimas turėjo būti gegužės 1, o jo nėra... Ir lygt ir būtų labai susirūpinę — o gal dar ir 21 nebus... O, tiesą sakant, — kas jums rūpi, bus ar nebus?

Mažosios Lietuvos atstovo klausimas Amerikoje

Mažosios Lietuvos atstovo įtraukimo į Vyriausį Lietuvos išlaisvinimo Komitetą klausimas jau persikelia ir į Amerikos visuomenę. Vieni laikraščiai spausdina vienos pusės VLIKo narių pareiškimus tuo klausimu, kiti — kitos.

Socialistų, Sandariečių ir Tautininkų sluoksniuose aiškiai vyrauja nuomonė, palanki nuomonei tų penkių VLIKo atstovų, kurie stovi už Maž. Lietuvos atstovo įtraukimą (Tie nariai yra: Laisvės Kovotojų Sąjunga, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio, Ukaininkų Partijos, Valstiečių Liaudininkų Sąjungos ir Socialdemokratų Partijos atstovai).

Katalkiškoji spauda skelbia Krikščionių Demokratų Partijos ir "satelitų" pareiškimus tuo klausimu, ir nuo savęs mažai ką tesako. Yra įspūdis, kad ir šios srovės sluoksniuose priešinimasis Maž. Lietuvos atstovo įtraukimui ir VLIKą nelabai populiarus ir nelengvai patelinamas.

Bentrai tačiau tuo tarpu dar

daugumoje susilaikoma nuo griežtesnių reikalavimų ar nurodymų VLIKui, laukiant, kad jis pats tą klausimą išspręs.

Tik Amerikos Lietuvių Socialistų Demokratų Federacija išsuntinėjo spaudai oficialų savo pareiškimą, pasirašytą pirminko J. Glavecko ir sekretoriaus J. Buivydo, kuriame pareiškiami VLIKui reikalavimai: 1) konsoliduoti visą tautą kovai prieš okupantus, 2) statyti Lietuvos išlaisvinimo kovą aukščiau už visus srovinius interesus, 3) nesivadovauti bet kurios srovės sumetimais, primetant jos valią kitiems, 4) visoms srovėms bendradarbiaujant iš anksto paruošti Lietuvos konstituciją, garantuojančią Lietuvos piliečių saugumą bei visas pilietines teises ir laisves, 5) priimti VLIKą Mažosios Lietuvos Atstovą.

Mums atrodo, kad visa Amerikos lietuvių visuomenė, remdama VLIKo darbą, pageidauja to paties, ypač pirmuose trijuose punktuose išdėstytų dalykų. Tik gal tą pageidavimą tiktyt geriau suprasti, kaip patarimą, o ne reikalavimą.

Dėl reikalavimo, kad VLIKas paruoštų Lietuvai naują konstituciją, būtų galima kiek ir abejoti. Laisvos Lietuvos laisvai išrinkta vadovybė, mūsų manymu, mokės pati sudaryti Lietuvai konstituciją ir tik ji kompetentinga tai padaryti. Iš užsienių konstitucijas vežti į Lietuvą nėra reikalo. Iš čia svarbu padėti jai laisvę atgauti. Žinoma, kiekvienas geras konstitucijos projektas, vis vien kieno parengtas, gali būti naudinga medžiaga laisvos Lietuvos seimui. Bet gery projektų gali parengti net ir paskiras asmuo. Reikalauti, kad VLIKas oficialiai rengtų tokį projektą, nelabai prasminga, nes ir jo parengtas projektas, kaip ir kieno kito, laisvos Lietuvos seimui negalėtų būti privalomas.

Mažosios Lietuvos įtraukimo į VLIKą klausimas čia rūpi tiek, kiek tas įtraukimas atrodo gali būti naudingas sėkmingesnei išlaisvinimo akcijai. Amerikos lietuvių rūpinimasis šiuo klausimu nėra kišimasis į Lietuvos "vidaus" politiką, o rūpinimasis Lietuvos laisvės kovos sklandumu.

rybų išeis. Niekas daug iš jų ir nesitiki. Bet nuo vieno kitokių tų derybų rezultatų labai daug priklausys ir Lietuvos laisvės bylos padėtis.

Kai kas spėja, kad gali kilti klausimas apie okupacinių jėgų iš Vokietijos atitraukimą. Manoma, kad Vakarų sąjungininkai, jei tą pasiūlymą svarstys, tai reikalaus, kad ir rusai atitrauktų savo kariuomenę ne tik iš Vokietijos, bet ir iš satelitinų kraštų.

Iš kokių? Svarbu, kad jie

atitrauktų kariuomenę iš visų pavergtų kraštų, taigi ir iš Lietuvos!

Politikai, kurie ves derybas, šitą žino. Ir, be abejonės, jie būtų linkę taip statyti klausimą. Tik ar išdrįs?

Kaip ten bebūtų, mūsų pareiga yra jiems tą įtikinančiai priminti.

New Yorko seimas yra vienišas kaip tik dabar įvykstant didesnis Amerikos lietuvių susirinkimas. Jame yra vieta pakelti balsą už Lietuvą šiuo svar-

biu momentu. Todėl gausingiausiai dalyvaukime seime, kad tas balsas būtų stipresnis!

Seimas nemonopolizuos visos Amerikos lietuvių visuomenės balso. Bet šiuos žodžius už Lietuvą, kuriuos jis turi pragarą pasakyti, kiekvienas patriotas pasakytų. Tegul tas balsas bus perduotas per bendrus mūsų kovos už Lietuvą organus, bet reikia, kad jis dabar būtų pasakytas kuo didžiausio lietuvių skaičiaus! Kas kalba už Lietuvą, sa-ko visų lietuvių patriotų mintį!

Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministrai iš Londono lankėsi pas tremtinius Britų zonoje

Balandžio mėn. 21 dieną iš Anglijos į Vokietijos anglų zoną atvyko savo tautiečių lankyti B.K. Balutis, K. Zarinis ir A. Torma — Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministrai. Jie atvyko lydimi ir globojami Anglijos užsienių reikalų ministerijos pareigūnų ir skaitomi Anglijos okupacinės valdžios oficialūs svečiai. Kaip tokie buvo sutikti su visu įprastu pagerbimu, lydimi po tremtinių stovyklas, priimami aukštųjų okupacinės valdžios pareigūnų.

Rabaltijo kraštų ministrai aplankė šias tremtinių stovyklas — Osnabrueck, Greven, Bedburg, Oldenburg, Pabaltijos Universitetą Pineberge, Neustadt, Luebeck, Spakenberg, Fallingbomel, Hanover, Blomberg, Detmold. Visos šios stovyklos yra anglų valdomoje Vokietijos zonoje.

Jūsų korespondentui dviejose stovyklose teko būti, kada ten lankėsi mūsų ministrai. Stovyklose buvo didžiausias sujudimas. Visi ruošėsi kuo iškilmingiau sutikti senai matytus svečius. Kiekvienas tai išgyveno dideliu jautrumu, tarsi savo akimis vėl matydami nepriklausomos Lietuvos dalelę.

Kiekvienoje lankytoje stovykloje, o tos lankomos stovyklos yra daugumoje visų trijų Pabaltijo tautų apgyventos, vyko bendri ministerių sutikimai ir pasveikinimai. Po to kiekvienas ministras eidavo pas savo tautiečius, ten padarydavo aktualiais klausimais pranešimus ir atsakydavo į gyventojų klausimus.

Ministeris B.K. Balutis savo pranešimuose labai daug vietos skyrė išryškinti pareigų, kurias kiekvienas tremtinys, kovodamas už Lietuvos laisvę turi atlikti. Jo keliamoms mintims

— susidaryti gerą vardą, tarpusavyje sugyventi, savo jėgas skirti Lietuvos laisvei — tremtiniai gyvai pritarė. Ministerio paminėjimas, kad tremtiniai Anglijoje gerai vertinami, sukėlė pasitenkinimą.

Ministeris B.K. Balutis privačiame pasikalbėjime pareiškė, kad tremtinių moraliniu išsilikimu jis yra patenkintas.

Stovyklose, kiek tai įmanoma, visur pasitvarkyta ir pasisengta sudaryti galimai geresnes gyvenimo sąlygas. Ministeris ypač džiaugėsi mokykliniu jaukimu, kuris deda visas pastangas, kad atsiekus savo tikslą.

Už kelionę, kuri visais atžvilgiais naudinga, jis labai dėkingas Anglijos vyriausybei.

Ministrai Vokietijoje išbuvo 12 dienų. Visas tas dienas jie buvo apkrauti dideliu kelionės spartumu, bet kai gegužės 2 d. turėjo palikti Vokietiją, pasijuto, kad ir buvęs didelis nuovargis tikrai buvo malonus.

Ministerių lankymasis tremtinių nuotakas stipriai pakėlė. Kaip žinia, tokios kelionės dabartinėse mūsų sąlygose nėra eilinis reiškinys. Ir jei Anglijos vyriausybė jas leido, matyt, kad dienos šviesa ir mūsų reikale pradeda ryškėti. B. G.

THE BIG DIFFERENCE!

By MACKENZIE

Mes žadam viską!

Mes turim viską!

ŠIOJE ŠALYJE

DARBO ĮSTATYMAS Atstovų Rūmuose pergyvena tikras "mirties kilpas". Demokratai, matydami, kad nieko neišeina su Lesinskio projektu (administracijos siūlomu), įnešė kompromisinį projektą, tai yra, administracijos projektą, su pataisomis, kurios naują įstatymą gerokai priartino prie dabar veikiančio. Bet pietiečių demokratų ir republikonų opozicija atmetė ir tą kompromisinį Sims projektą, o svarstymų pagrindu priėmė opozicijos siūlomą Wood projektą, kuris jau visai nedaug skiriasi nuo dabartinio Taft-Hartley įstatymo.

Už Wood projektą balsavo 146 republikonai, 67 pietiečiai demokratai ir 4 kiti demokratai. Prieš — 22 republikonai, 29 pietiečiai demokratai, 151 kitų demokratų ir vienas "darbietis" (Marcantonio iš New Yorko).

Bet prieš galutinį balsavimą vienas atstovas (tas pats Marcantonio) pareikalavo, kad Wood projektas būtų specialiai atspausdintas. Tai yra kiekvieno atstovo teisė. Dėl to galutinis balsavimas turėjo būti bent vieni dieniai atidėtas. Per tą laiką demokratams pavyko sumobilizuoti savo jėgas, pavyko jiems patraukti vieną kitą savo pusės iš opozicijos. Jie įtikino vieną kitą iš opozicijos, kad bus geriau, jei projektas dar bus grąžintas į komitetą, kur bus galima geresnį paruošti.

Ir ištikro, kai buvo pasiūlyta Wood projektą grąžinti į komitetą, tai už tą pasiūlymą susidarė 212 balsų prieš 209. Tuo būdu ir opozicijos projektas buvo, įeigu ir neatmetamas, tai atidėtas trijų balsų dauguma, o tas atidėjimas jau reiškia beveik tą patį, kaip ir atmetimas.

Už tą grąžinimą į komitetą balsavo 155 demokratai, 38 pietiečiai demokratai, 18 republikonų ir vienas "darbietis". Prieš — 147 republikonai, 61 pietiečiai, vienas demokratas.

Palyginę tuos du balsavimus, matome, kad balsavime dalyvavo pirmą kartą 420, antrą kartą 421 atstovas. Iš viso dabar Atstovų Rūmuose yra 432 atstovai.

Taigi pirmą kartą balsuoti neatėjo 12 atstovų: 9 demokratai ir 3 republikonai. Antrą kartą neatėjo 11, bet tai buvo jau 6 republikonai ir tik 5 demokratai.

Tiesa, kaip tik šešiais sumažėjo republikonų balsai buvusieji su demokratais, bet užtat demokratai nuo opozicijos atitraukė 29 pietiečius ir 3 kitus demokratų.

Dabar to įstatymo klausimas greičiausiai persikels į senatą ir iš ten koks naujas projektas gali ateiti greičiau, negu Wood projektas grįš iš komiteto. O iš senato sunkiau tikėtis projekto, palankaus administracijos pasiūlymui, nes ten nors demokratai ir turi daugumą, bet santykinis silpnėsnis: 54 prieš 42, o tarp tų 42 yra ir pietiečių, atkakliai priešingų administracijos pasiūlymui.

PAVASARINIS KONCERTAS DETROITE

Detroit, Mich., Naujienos

Sofija Adomaitienė,

buv. Vilniaus Operos solistė

Dalyvauja gegužės 22-os dienos koncerte Detrote

Frank Janeck,

pianistas

Dalyvauja gegužės 22-os dienos koncerte Detrote

KONCERTAS ARTEJA

Jau tik savaitė liko ligi to, senai ruošiamo, gegužės 22 dienos koncerto.

Ši kartą koncertas bus labai įvairus ir įdomus, nes jį atliks mūsų žymieji artistai, poetai ir kalbėtojai. A. Žemaitienės šokėjų grupė pašoks tautiškus šokių, kurių Detrote lietuviai dar nematė. Po programos — šokiai prie populiaraus Stark orkestro. Bus ir bufetas.

Nepamirškime — gegužės 22 d., buvusioj Lietuvių Svetainėj. 25th St. ir Vernor Hy.

Pradžią lygiai 6 val. vakare. Durs atdaros 5 val.

Daugiau žinių apie koncertą rasite kitame Dirvos numeryje. Paklauskite Lietuvių Balso radijo WJLB stoties 8:15 šeštadienio vakarais ir ten išgirsite apie šį koncertą.

Koncertui bilietus galima išsivesti pas komisijos narius: Dr. E. Gurskis, H. Rauby, St. Douvan, J. Domeikienė, A. Rinkūnė, J. Kripa, A. Mase, jūsu korespondentė ir kitus. Taip pat galėsite nusipirkti ir prie durų. M. Sims

NAUJAS RADIO CHORO VEDEJAS

Pereitą savaitę Am. Liet. Balso radijo klubo visuotiniame susirinkime nutarta kviešti žymų kompozitorių ir muziką Bronių Budriūną radijo choro vedėju. Tikimės, kad šis svarbus žingsnis atgaivins Detrote lietuvių kultūros ir meno darbą ir sujungs mūsų jaunuo-

tremtiniai dėl to nėra labai skaudžiai paliesti. Net ir naujai atvykstantieji, kad ir po ilgesnio lankymo bei neturėdami galimybės darbą pasirinkti, pragyvenimo šaltinį susiranda.

Reikia manyti, kad ateityje tremtinių žvomis pasinaudos ir vietos šv. Juozapo parapijos lietuviškoji mokykla. Šiuo metu joje mokytojų jau yra vienuolika tik maža dalis kalba lietuviškai ir lietuvių kalbos dėstymas yra gana silpnas. Tuo tarpu naujųjų ateivių tarpe yra net keliolika patyrusių mokytojų. Jei ne kitiems dalykams, tai bent lietuvių kalbai dėstyti juos būtina reikėtų panaudoti.

VI. V.

menę į bendradarbiavimą dainos ir muzikos srityje. Linkim naujam choro vadui kuodidžiausio pasisekimo ir kviečiame visus šios apylinkės dainininkus į radijo chorą. Repetacijos laikinai toje pačioje vietoje, International Institute, E. Grand Blvd., prie Dubois, 8 v.v. trečiadieniais.

RADIO PROGRAMA PAILGINTA

Pradedant šiuo šeštadieniu, gegužės 14-ta, Amerikos Lietuvių Balso radijo programa bus pailginta penkiolika minučių. Prasidės 8:15 v.v. ir baigsis 9:00 valandą.

DRABUŽIŲ VAJUS

Bendras šalpos Fondas dabar laiko drabužių vajų. Drabužiai paimami iš namų, tik reikia pašaukti telefonu — UN 2-3298.

MIRĖ

James Sturon (Sturonas), 70 metų, gyv. 2945 25th St., mirė gegužės 4. Palaidotas Woodmere kapinėse.

M. KRUPAVICIAUS APSILANKYMO PROGA SURINKTOS AUKOS AL TARYBAI

\$500 — Malvina Smailienė.
Po \$50 — Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas, Dr. Eugenija Gurskis.
Po \$25 — A. ir O. Kratavičiai.
Po \$20 — J. Tamošiūnas, J. Miškinis.

Po \$16 — Detrote Lietuvių Tremtinių Draugija.

Po \$15 — Prof. Pranas Padalskis.

Po \$10 — Moterų S-gos 54 kuopa, Lietuvos Dukterų D-ja, L.D. Socialistų 116ta kuopa, A. Kakanauskas, K. Senavaitis, A. Aurila, J. Ambrose, J. Saplys, J. Snipaitis, P. Grybas, J. Rukšėnas, J. Gužauskienė, J. Brazauskas, B. ir V. Raulinaičiai, J. ir V. Usoriai, S. Blaskėvičius, B. ir B. Čiurlioniai, H. Rauby, P. Aleškaitis.

Po \$5 — V.B., T. ir S. Dambauskai, Dr. J. Brundza, Dr. J. Sims, F. Motuzas, S. Stepulonis, H. Černauskienė, P. Banonis-Sr., S. ir E. Paurazai, F. Čekauskienė, B. Banonienė, J. Pilka, M. ir G. Kase, J. Tumas, J. Bartasius, J. Pečkis, Harper-Canton Florist, P. Medonis, K.J. Semaška, A. Levienė, M. Stanikienė, Prof. B. Kazlauskas, P. ir M. Kučinskai, A. Rinkūnai, P. Bendoris, P. Domeikai, O. Venslovičienė, A. Overka, A. ir E. Arbačiauskai, J. ir M. Gliuadžiai, E. Valukienė, Pr. Karpšys, F. Dainauskienė, J. Šeiris, O. Nariušius, P. Juknevičius, M. Šeiriene, M. Šimonis, J. Paškauskas.

Po \$4 — L. Kalvėnas
Po \$3 — M. Navickaitė.
Po \$2.50 — A. Žemaitienė, V. Viškerienė.

Po \$2 — E. Mišeikis, A. Kavalaušienė, A. Urbonas, M. Strazdienė, M. Greivienė, S. Bridgvaitis, G. Vaškevičius, S. Sventickas, J. Marks, J. Samuolis, J. Sakal, A. Žukauskas, A. Adomaičiai, I. Ignatavičiai, K. Lobeikis, Kun. Karužickis, B. Budriūnas, O. Kasevičius, J. Grigalauškas.

Po \$1.50 — V. Durauskas.
PO \$1 — J. Vajauskas, J. Reback, A. Kulšienė, E. Toleikienė, P. Bilžienė, L. Riebockas, O. Ramutis, P. Grūnas, A. Kizis, Rukštelė, B. Ambrasas, N.N., Ivarauskas, Charle, J. Keblaitė, J. Belickas, R. Valatka, J. Blažys, Aurila, J. Grudaitis, J. Gričėnas, S. Puidokas, P. Masoukas, M. Cibulis, P. Rodatch, M. Andrušienė, M. Yackell, M. Grušauskaitė, S. Zavelskis, M.

Adomaitis, J. Naujokas, R. Raulinaitė, Šimkonis, O. Samburskienė, J. Slavinskas, Naušėdienė, Aukštakalninė, Našleininė, Mažeikienė, Virbickienė, A. Vaiciekauskas, Tamašauskas, A. Savickas, Amrasienė, E. Petrėnienė, M. Jičienė, J. Pečkis, J. Bartasius, J. Petrauskas, J. Brindza, O. Rimkūnienė, N.N., Barzdienė, Nakas, Juzėnas, Mozuras, V. Klimauskienė, Barerkis, Aleksynas, K. Bielskis, Evanauskienė, C. Parinskienė, Balčiūnienė, Wasukonienė, Nakas, Nakienė, M. Pečukonienė, A. Jankauskienė, B. Mueller, A. Martinaitis, K. Katrziš, D. Bendorienė, Lorany, J. Dailyda, E. Dailydaitė, L. Tandvard, P. Bandzienė, A. Savickienė, N. Balčiūnas, V. Alkevičius, B. Norikūnas, F. Prask, J. Doble, O. Balavičienė, M. Simukaitienė, A. Senauskienė, A. Paulauskienė, J. Mikaila, O. Juozienienė. Viso aukų surinkta \$1,236.50

BROOKLYN, N. Y.

DARIAUS-GIRĖNO KOMITETO VEIKLA

Kaip jau iš ankstesnių pranešimų žinoma, šis komitetas rengiasi svarbiai konferencijai Dariaus-Girėno paminklo statymo reikalui. Lietuvių visuomenė, o ypačiai Brooklyn ir apylinkės organizacijos bei sambūris komitetas kviečia gausiai dalyvauti konferencijoje ir savo pritarimu bei parama pgreitinti pradėto darbo baigimą.

Šis fondas kurtas jau prieš keletą metų. Per tą laiką geros valios rėmėjai prisidėjo aukomis paminklo statymui, o dailininkai Jonas Subačius, A. Gilman ir Stelmokas nupiešė paminklui gražius projektus. Gal kai kas iš šių rėmėjų bei talkininkų išsisklaidė po tolimesnes kolonijas ir nebegalima sužinoti jų adresų, kad būtų galima pakvietimus nusiųsti. Tačiau visi galintieji atvykti kviečiami dalyvauti konferencijoje lygiomis delegatų teisėmis.

Konferencija įvyks gegužės 15 dieną, 1:30 val. p. p., Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu Salėje, 280 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Po posėdžių toje pačioje salėje bus pobūvis su vaišėmis. Bilietas vienam asmeniui \$1.50. Patariama įsigyti iš anksto.

Koresp. J. Š.

AMERICAN LEGION LITHUANIAN MEMORIAL POST

Brooklyn YMCA auditorijoje pereiną savaitę įvyko naujai organizuojamo Amerikos Legiono Posto steigiamasis susirinkimas. Dalyvavo atstovai iš Kings Co. — Curren ir Schultz, kurie davė įdomių paaiškinimų apie Legiono tikslus ir veikimą. Jie peržiūrėjo veteranų atleidimo liudijimus ir priėmė parašus ant istatų patvirtinimo prašymo. Taip pat atsakė į visą eilę paklausimų.

Šiame susirinkime nariais įstojo šie veteranai: daktarai Akeliai ir Vencius, inž. Vitkus ir Baltus, kap. Dubin, Mlyn, Zuza, Blazinskis, Osip Kuras, Kruzas, Matulionis, Tvaskas ir Venys.

Dalis narių negalėjo šiame susirinkime dalyvauti ir pasirašyti prašymą, todėl nutarta šaukti dar kitą susirinkimą gegužės 8, 8 val. vak. L. A. C. Klube, 168 Marcy Ave. Dar neįstoje nariais veteranai galės įstoti šiame susirinkime.

Nutarta lietuvių posta pavadinti American Legion Lithuanian Memorial Post.

Press Com.

KAS platina Dirvą — tas platina apšvietą.

WATERBURY, CT.

TREMTINIAI JUNGiasi I DARBĄ

Kiekvienam laivui su Europos tremtiniais pasiekus Amerikos krantus, vis po keletą ar net keliolika buvusių dipukų atvyksta ir į Waterbury. Ir taip gausi vietos lietuvių kolonija žymiai auga, o jos veikimas gyvėja ir stiprėja. Tai pastebima ne tik draugijose, bet ir visur kitur. Antai, dr. M. J. Colney vedama lietuviškoji radijo valanda (kas šeštadienį nuo 7 iki 8 v.v. per WWC stotį), iki šiol vertusis daugiausia komercinė programa, paskutiniu metu suvisuomenėjo. Pažymėtina specialieji vėlykinė programa, Vaizganto mirties metinių minėjimas, Motinos dienos minėjimas. Čia, šalia senų vietos gyventojų, aktyviai dalyvavo ir tremtiniai paskaitininkai, deklamatoriai ir dainininkės.

Lithuanian Care & Relief Club moraliai ir materialiai padedamas tremtiniais įsikurti,

iš tremtinių susilaukia fizinės pagalbos siuntinius ekspedijuojant, nebekalbant apie nuolatinių skatinimą ir iš Vokietijos atvežtas padėkas.

Lietuvai Vaduoti Sąjungos paskutiniame susirinkime gerą susirinkusiųjų pusę sudarė tremtiniai. Reikia manyti, kad iš jų tarpo ne vienas bus vertingu tos organizacijos nariu. Skyriaus vadovybei padedant, keli tremtiniai galės nuvykti ir į seimą.

Tremtiniais prisidėjus, pagyvėjo ir kitų organizacijų veikimas: ateitininkai buvo surengę meno vakarą, parapijos chorą. Motinos dieną surengė vakarą, kuriame vaidino ir tremtinių.

Tik komunistai nesidžiaugia tremtiniais. Jiems šie komunistinio rojaus bėgliai — didžiausia kliūtis žmonėms suvedžioti ir mulkinti. Ir nenuostabu: kur besusilyginti apmokamiems agitatoriams su gyvais "rojaus" liudininkais.

Nors Waterbury, kaip ir kitur, siaučia nadarbas, tačiau

Jūs esat VISADA tvarkoj su moderniu elektriniu maisto šaldytuvu!

Paruošta... TINKA VALGYTI kiekvieną metų laiką!

Taip, su elektrisku maisto šaldytuvu, jūs valgoite geriau, pigiau, ir viską per išitus metus.

Jūs galite turėti didžiausį maisto pasirinkimą po ranka kiekvienu metu... didžiaukitės geresne atranka... naudokitės geresne kokybe patiekiant maistą šeimai ir svečiams.

Jūs galite užšaldyti šviežias daržo-

ves iš jūsų daržo, vaisius iš jūsų sodo. Jūs galite pirkti šviežių ar šaldytą maistą dideliais kiekiais, pigiau. Jūs galite SUTAUPYTI maistą ir pinigų, darbą ir laiką, kiekvieną metų!

Ir atminkit — elektros moderniam elektriniam maisto šaldytuvui reikia ne daug... tik apie dolerį per mėnesį 4½ kubinėms pėdoms.

APSIMOKA turėti nuosavą elektrinį šaldytuvą!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE

Tune in "TEN O'CLOCK TUNES"—All Hit Tunes, All Top Stars—15 Shows a Week
Mornings at 10 WGAR and WICA—Evenings at 10 WHK

CHICAGO, ILL.

PAGERBĖ DIRVOS BENDRADARPI ALEKSĄ ŽALPĮ

THE ARMOUR STAR, to paties vardo įmonės Chicagoje laikraštis, balandžio mėnesio laidoje įdėjo Aleksą Žalpį atvaizdą ir straipsnį apie jį. Straipsnis pavadintas "Menas ir žurnalistas yra svarbiausi žalpio pamėgimai". Atvaizde parodytas A. Žalpis beadažas vėlykinius margučius. Galima matyti, kad Žalpis yra tikras to meno meistras.

Straipsnyje rašo, kad Žalpis, 57 m. amžiaus, paskutinius 19 metų visą savo laisvalaikį užima bendradarbiaudamas lietuviškoje spaudoje ir studijuodamas tapybą Chicago Settlement House. Prieš 9 metus jis studijavo Chicago Art Institute. Straipsnyje gražiai atsiliepiama apie jo dailės darbus, o taip pat ir apie margučius. Taip pat nurodoma, kad jis yra trijų lietuviškų laikraščių bendradarbis: Vieniybės, Dirvos ir Naujienų.

Amsterdam, N. Y.

LANKESI V. SIDZIKAUSKAS

Tai buvo pirmą sekmadienį po Velykų. Amsterdamo Lietuvių Komiteto iniciatyva svečio priėmimas buvo surengtas ALC Salėje.

Programos pradžioje, po himnų, solistė Sapranavičiūtė padainavo keletą liaudies dainelių, o mažoji Pociūnaitė pašoko baleto. Tik neseniai iš Vokietijos atvykusios seserys Aldona ir Vita Valiukonytės padėklamavo eilėraščių ir padainavo. Savo lyriškais balsais taip sužavėjo susirinkusius, kad joms teko dar papildomai padainuoti.

Po šios meninės programos adv. Stokna pakvietė kalbėti svečią V. Sidzikauską. Būdamas pats optimistas, kalbėtojas ir visus nuteikė savo optimistiška dvasia, pabrėždamas, kad netrukus ateis lauktoji valanda, kada Lietuva vėl bus laisvųjų tautų tarpe, nes žinios kasdien darosi mums geresnės ir palankesnės.

Prakalbos gale palietė ir tremtinių klausimą, ragindamas ir toliau remti brolius ir seses, padedant maistu, drabužiais ar traukiant juos į šį kraštą.

Po trumpos pertraukos vietinės amsterdamišės dar pašoko keletą šokių ir programa buvo baigta. Pertraukos metu surinkta A. L. Tarybai aukų — \$210. Vakare svečiui pagerbti buvo

DAYTON, OHIO

STAIGA MIRĖ DVI LIETUVES

Balandžio 28 d., tik tris dienas sirgusi, mirė Ieva Zakarevičienė (Valiūtė), 54 m. amžiaus. Velionė išgyveno Dayton 38 metus. Buvo kilusi nuo Šeduvos. Liko vyras Stasys Zakarevičius, penkios dukters ir du sūnūs.

Balandžio 29 d. visai netikėtai mirė Antanina Urbonienė (Vafekūtė), 60 m. amžiaus. Ir ji buvo pragyvenusi Dayton 37 metus. Kilusi iš Prociūnų kaimo, šiaulių apskr. Liko vyras. Jeronimas A. Urbonas, dvi dukters ir du sūnūs.

Pažymėtina, kad abi mirė nuo tokios pačios ligos, tokiu pačiu laiku, tik vienos dienos skirtumu. Palaidotos irgi padieniu: Zakarevičienė gegužės 2, o Urbonienė — 3 dieną, Kalvarijos kapinėse greta viena kitos. Abiejų laidotuvių buvo gražiai atliktos.

DIRVOS redakcija savo uoliam ir rūpestingam bendradarbiui J. A. Urbonui šią liūdną valandą reiškia gilią užuojautą.

PARDUODAMAS UKIS

50 akerių, su gyvuliais, padargais, arkliais ir vištomis. Yra elektra, vieno aukšto šešių kambarių namas, garažas, kiauinių tvartas, svernas, vištinių kas. Ant visų trobų nauji stogai. Yra bėgantis vanduo, ganykloje teka upelis. Rašykite ar atvykite apžiūrėti. Atvažiavę klauskite Charles Sherman's Place. Rašykite:

Katherina Chutela,
Route 1, Albion, Pa.

(19)

surengta iškilminga vakarienė, kur susirinko nemažas būrys vietinių veikėjų. Vakarienis metu svečią sveikino: adv. Stokna, M. Kerbelis, J. Olšauskas, dr. Schale, Jurgis ir Jonas Gaškos, Rusilas, Mardosas ir neseniai atvykę tremtiniai — Kieselis, Mykolaitis, Vaškėlis. Visi linkėję svečiui ir toliau taip energingai darbuotis tėvynės labui. Svečiai gražiai padėjo už sveikimui ir gražų priėmimą.

...A.L.Tarybai aukojo šie asmenys:
Kun. J. J. Raštutis — \$25.
M. Kerbelis — \$10.
(Bus daugiau)

Painus yra kelias i laisvę...

JONAS MEŠKUITIS

(Tęsinys iš pereinio nr.)

12. Nauji metai — nauji rūpesčiai.

Kalėdos ir Nauji Metai, praleisti S. draugų tarpe, kiek išblaskė mano susirūpinimą nežinoma artimiausia ateiti. Tačiau šventės praėjus, teko žvalgytis nuo kur ir nuo ko pradėti naujo gyvenimo puslapi. Mūsų atsikėlimo i S. pradžioje įkurtas „kolchozas“ buvo jau žymiai pasikeitęs. Anomis dienomis mūsų aptvarkytas butas buvo pavirtęs savotišku viešbutiu: per jį jau perėjo visa eilė mūsų lenkiškų kolegų-stuthofiečių. Man jau buvo nebeįmanoma juos apsunkinti, nors jie ir gana greit savo reikalus aptvarkė.

Bet ir aš nelikau be pastogės. Vienas mano buvusių bendradarbių iš įstaigos laikų, jaunas ir simpatiškas lenkas, pasikvietė mane savo butan, kuriame, vokiečiams išvykus, jis vienas jautėsi kaip tyruose. Jis net prašė, kad tik sutikčiau pas jį apsigyventi.

Pasiūlymas buvo laiku ir vietoje. Tačiau prieš jį priimant, turėjau dar gerai apsigalvoti. Mat, tas lenkiukas buvo aršus lenkų patriotas, jau pat pradžioje nukentėjęs nuo naujosios „demokratijos“ ir čia apsigyvenęs svetima pavarde. Tai buvo man naudingas momentas, bet visa nelaimė, kad jis nežinojo mano „tikrojo veido“, o be to, gyventi viename bute su žmogumi, kuris taip pat nelabai tikras dėl savo rytojaus, buvo kiek neatsargu.

Bet pagalvojau: kur gi tokiose aplinkybėse rasi saugią vietą. Šiaip ar taip, gal geriau dviem žuikiams būti kartu, kad medžiotojas šaudamas turėtų dar pagalvoti, į kurį pirmą taikyti...

Taip ir gyvenome kartu, taikoje, bet įtemptoje neramybės, kiekvienas savaip laukdamas tolimesnių įvykių. Buvo dienų, kai prie pilno stalo leidome užmarštin likimo skirtus mums rūpesčius, buvo dienų, kai virtuvėje atsistoję dalinomės sansa duonos pluta.

Sugyvenome gerai, nors mūsų būdai buvo priešingi: kiek mano draugas buvo atviras ir manimi pasitikėjęs, tiek mano teko vaidinti šaltą, santūrų ir, anot jo, klausakais besidagantį.

Nors jis vengė man priminti, jog esu jam skolingas atvirumo, bet, kaip vėliau tik iš kitų draugų sužinojau, jis po kurio laiko buvęs „įsitikinęs“, kad esu kokias, matyt, „ypatinga misija įsivėlęs“ labai slaptą veiklą“ ir kad mano santūrumas net prieš jį tik dar aiškiau įrodė, kad jis turis garbės priglauti „lenkų ateities asmenybę“... Tik po to man paaiškėjo jo nepaprastas respektas mano atžilgiui...

Mano išvykimas ilgesiam laikui, pasirodė, nenutruko mano „pilietybės“ teisių S. mieste. Miesto valdyboje gavau net I-mos rūšies maisto kortelės, nors nesiskaiciau valdininku, bet už tai naudojausi kacetininko privilegijomis. Viskas būtų tvarkoje, bet reikėjo dar sutvarkyti darbo reikalus, nes pakliūti i dokumentų kontrolės pinkles lengva, o pasiteisinti, ką čia veiki be darbo pažymėjimo — sunkiau.

Beplanuojant, kaip nugalti šią kliūtį, vieną gražią dieną mano Stanislasas grįždamas iš tarnybos atnešė ir sprendimą: mano buvusio šefo pareikimu, aš kiekvieną metu galys grįžti pas jį darban!

Pasiūlymas geras, tik susirūsti vėl su tarnyba nežinia kuriam laikui, nesutiko su mano planais ir uždaviniais. Bet gauti tarnybos liudymą — geras daiktas!

Paprašiau savo prieteliaus patyrinti, kokios galimybės būtų patekti kuo menkiausiu tarnybon, iš kurios kiekvienam metu būtų galima ne žymiai „išslysti“. Jo paslaugumas ir čia nenuėjo niekais: buvo skubiai reikalingas žmogus paruošti maisto kortelių apyskaitai. Darbas knygini, nei raštų, nei posėdžių!

Taip ir vėl kišenėje atsirado puikus darbo pažymėjimas! O jau reikalui atėjus jį pratęsti nebe toks jau sunkus uždavinys.

Istaigon pakliuvau labai geru momentu: kaip tik buvo atėjusi didelė UNROS prekių siunta, skirta valdiškų įstaigų tarnautojams. Nors vėl valdininkauti buvau ką tik pradėjęs, bet šefas ir mane įtraukė į gaunančiųjų sąrašus. Gautą medžiagą tuoj „realizavau“ rinkoje ir susidariau pinigų, o maistu apsirūpinau geram mėnesiui. Žodžiu, pavyko ne tik visi būtiniausi gyvenimo formalumai sutvarkyti, bet kuriam laikui ir finansinius rezervus sudaryti.

Pagaliau, iš tarnybos pačiam jau nereikėjo „išslysti“, o buvau gražiai nusodintas! Po kokios savaitės darbo turėjau nesunkią rankos operaciją ir gydytojas paliausavo dviem savaitėm nuo darbo. Pasveikęs ir prisistačius tarnybon, pasirodė, kad aukštesnės instancijos jau buvo spėjusios mano šefo prisistatymą prašymą nepatenkinti „dėl stokos laisvų vietų“. Taigi, niekas ir nebegalėjo reikalauti, kad tarnaučiau „draugiškais pagrindais“, nors darbas ir nebuvo baigtas. Išėjant iš tarnybos, normaliai, atrodo, reikėtų grąžinti gautus dokumentus. Bet nei anąsyk, nei dabar niekas iš manęs jų nereikalavo. Be to, pagalvojau, jei pareikalautų — pasistengčiau juos „pamesti“...

13. Audrai artėjant

Visokie kasdieninio gyvenimo reikalai tose sąlygose kaž kaip sekdamasi laimingai išsprendi.

Turėjau pastogę, turėjau visus reikiamus dokumentus (kad ir neatitinkančius tikrenybei), gyvenau tarp žmonių, pas kuriuos, reikalui esant, buvo pastogė. Bet — taip tik atrodė.

Kiekviena proga, su draugais susitikus, paaiškėdavo visoje nuogybėje mūsų nepavydėtina padėtis: užtektų tik, kad kas nors i mus pirštu parodytų ir mes atsidurtume NKVD rankose.

Karui pasibaigus, tiek senojoje Lenkijos teritorijoje, tiek naujai priskirtose srityse, nacių atgabentos įvairių tautų darbo vergų masės jau baigė išsivazinėti. Be abejo, jų tarpe buvo nemažas skaičius ir pabaltiečių. Nežinau, kaip su latviais ir estais, bet lietuvių nestigo nei dvaruose, nei fabrikuose.

Bet, įsigaliojus sovietų-lenkų gyventojų pasikeitimo ir repatriacijos sutarčiai ir pradėjus lenkų masėms plaukti iš rusų užimtų rytinių Lenkijos sričių ir Vilnijos, atėjo laikas ir lietuvių „transportavimui“ namo. Pajutę, kas jų laukia, didelė dalis apsukresnių ėmė išsikaktyti kur kas, o masė darbininkų įprasta sovietams tvarka buvo sugrūsti i vagonus ir — i „placiąją tėvynę“.

Taip „ištransportavus“ daugybę lietuvių, NKVD gerai žinojo, kad bus ir tokių, kurie savo noru neparorės vykti i tą „darbo žmonių rojų“.

Taip ir prasidėjo lietuvių „medžioklės“ NKVD-istų rankomis po visą „nepriklausomą Lenkijos respubliką“. O ar galėjo kas priminti lenkų raudonosios iškašoms Varšuvoje, kad tai kišimasis i Lenkijos vidaus reikalus? NKVD ir šiandien jaučiasi kaip namie, ne vien tik Lenkijoje...

Tų „medžioklių“ pasekoj vietoj to, kad pats susirūpintiau artėjančia audra, teko dar rūpintis pastoge kelioms persekiojamoms lietuvių šeimoms, laimingai paskutiniu momentu išspirusioms iš NKVD kilpų, i kurias jau buvo patekęs ne vienas jų kaimynas. Iš jų teko patirti, kad gretimoje apylinkėje visu smarkumu prasidėjo užsilikus lietuviškų lizdų „valymas“. Buvo pavojaus, kad per suimtuosius nepaaiškėtų visas mūsų tinklas ir pagrindinės „bazės“.

Netrukus teko visus įspėti ir buvo imtasi visų atsargumo priemonių. Kai kam teko persikelti kitur, kai kam — vietoje dar labiau užsimaskuoti. Bet visi aiškiai pajutome, kad mūsų „saugumo sistema“ liko iš pagrindų išjudinta ir kad kai kur jau buvo parodyta perdaug atvirumo, kas taip pat prisidėjo prie to, kad NKVD jau žinojo daugiau, nei mes tikėjome.

Besirūpinant savo kasdienine duona, noroms nenoroms teko rūpintis ir ryšio palaikymu vietoj ir jo sudarymu per geležinę uždangą. Jau tūmė, kad be paramos iš šalies, greitu laiku padėtis gali pasidaryti tragiska, o ieškoti didesnės globos pas lenkus nesinorėjo, kol dar buvo vilčių, kad gal kaip nors savo jėgomis iš tų bėdų išsikastysime.

Pavieniai „bastūnai“, kaip aš ir kitas, galėjome dar laisvai judėti ir netolimoje praeityje visko ant savo kailio patyrę, neišgyvenome taip skaudžiai ir jautriai tų pavojų gresmės, kaip žmonės surišti šeimos rūpesčiais. Vaikų išmaitinimas jau savaime buvo sunki problema. O čia visokie kiti nervų dirginimai...

Pavasaraėjant, važiuodamas traukiniu i artimiausią mūsų „bazę“, jau nebeskaiciau laikraščio, o žvalgiausi, ypatingai stotyse, ar nėra šniukštinejančių NKVD-istų.

Tokioje atmosferoje nepajutau, kaip atėjo pavasaris. Saulės spinduliams kas kart jautriau glostant, pajutau, kad bevažinėjant ir belakstant, mano vienintėlis kelnės taip pat jau perdaug aiškiai pradėjo praleisti tuos spindulius. Kiek laikas leido, stengiausi vienu kitu bizneliu papildyti nuolat tuštėjančią piniginę, bet tai vos užtekdavo maitinimuisi ir kitiems būtiniais gyvenimo reikalams. O galvoti apie naujas kelnes — tai jau reikėjo gero kapitalo. Geriausios rūbų „chirurgės“ vokiečių buvo pakviestos gelbėti, kas dar gelbėtina...

14. Pagaliau — aidas iš kito pasaulio!

Keistai jautiesi žmogus už geležinės uždangos. Rodos, žmonės gyvena, kaip ir visur pasaulyje: važinėja, perka-parduoda, gimsta ir miršta, lanko teatrus, skaito knygas ir laikraščius, studijuoja ir kitus mokina... O vistik jautiesi, kaip kanarėlė narvelyje. Tame narve čulbėk (bet pagal duotas gaidas), o jei kiek — ir nepajusi, kaip gausi spriktų i snapą, bet išskristi — tai jau nebandyk!

Buvo gi savo laiku galvota, kad karui pasibaigus ir susinormavus gyvenimui, parąšys laisvą giminėms ar draugams užsienyje, pasirūpinsi reikiama dokumentais ir važiuosi, kur patinka. O čia dabar — važiuok i rytus, jei nori, o apie vakarų kryptį tik pagalvoti gali ir tai, tik gerai apsidairęs.

Bet, tur būt, nėra pasaulyje tokios „kinų sienos“, pro kurią neprasiskverbty joks vilties spindulėlis. Surado jis, pagaliau, ir mus.

Vieną gražią dieną gatau trumpą pakvietimą atvykti X miestan pas poną Y. Ar bereikia man vynioti džiaugsmą i nereikšmingus žodžius? Nieko nelaukdamas sėdau i traukinį ir pakeliui pasiėmęs savo prietelių M. prisistatėme ma-

"Kitais metais gal būsim Jeruzalėje"

Du tūkstančius metų žydai taip meldėsi, nesirūpindami, kad kas juos už tai gali pavadinti "foreineriais"

Seno veikėjo mintys

Kova už protėvių žemę ne svetimišališkas darbas

Žydai už Palestinos laisvę kovojo visame pasaulyje. Amerikos piliečiai žydai nebijojo tuo reikalu bendradarbiauti ne tik čia savo tarpe, bet palaikė ir toliau palaiko stipriausius ryšius su viso pasaulio savo tautiečių organizacijomis.

Ir žydų tarpe yra srovės. Ir jie turi įvairias organizacijas. Net ir kovotojai už Palestiną — sionistai, yra konservatyvūs, yra socialistai, gal ir dar kitoki... Konservatyvūs sionistai palaiko stipriausius ryšius su panašiomis sionistų organizacijomis kituose kraštuose. Sionistai — socialistai bendrauja su sionistų socialistų organizacijomis kituose kraštuose. Ar dėl to žydai — Amerikos piliečiai kada nors buvo pavadinti "foreineriais"?

Tautinė srovė i Lietuvos vidaus politiką niekados nesikišo

Jei netikite, paimkite 1929 ar 1930 metais bandytos įkurti Amerikos Lietuvių Tautininkų Sąjungos įstatų pareiškimą, kuriame buvo pasakyta: „Lietuvos politika: Mes pripa-

žįstame, kad geriausia valstybėje valdžios forma — demokratinė, pačių piliečių renkamoji valdžia, kokią mes turime čia, Amerikos Jungtinių Valstybių respublikoje, ir kokią norime turėti Lietuvos respublikoje. Tačiau mes pripažįstame ir tą tiesą, kad ne valstybė yra forma, bet forma valstybei. Todėl kalbėdami apie Lietuvą, pripažįstame, jog aukščiausi mintoji valdžios forma ten gali ir privalo plėstis palaipsniui, pagal piliečių tautinį ir valstybinį bei kultūrinį įsamonėjimą, ir pagal Lietuvą apsiūciančių sąlygų. Visi Amerikos lietuviai, prisilaikę kokios nors politinės

partijos Lietuvoje, čia, mūsų visuomeniniam gyvenimui jokios naudos nesudarė, todėl, kad neturi Lietuvoj kokios nulemties itakos, ir jokios galimybės Lietuvoje pakeisti valdžios formą“.

Tai yra, gal ir ne visiškai tobulai išreikštas, tačiau gana aiškus nusistatymas: mes pageldataumėm to ir to, bet iš čia, būdami Amerikos piliečiai, nesikišame i Lietuvos vidaus reikalus.

Šito tautinės srovės veikėjai laikėsi visą laiką, laikosi dabar, manau — laikysis ir toliau.

Bet nenuėikime i kitą kraštutinumą

Aš visiškai sutinku su gerb. A. Olio pareiškimu, kad Tautinės srovės organizacija neturi būti "foreinerių" organizacija, jeigu tas suprantama taip, kaip tai buvo DIRVOS 17 No. editorijale pasakyta ir VIENYBĖJE pakartota. Būtent, kad tos organizacijos veikime nenumatoma dalyvavimo Lietuvos vidaus politikoje, vykdomoje pačioje Lietuvoje ar laikinai kitur. Ir kad "foreinerių" vardo vengimas nebus taip supastas, jog mes iš viso nuo Lietuvos atsivertumėm.

Tik aš norėčiau ypatingai pabrėžti tą DIRVOS straipsnio vietą, kur sakoma, kad nereikia užsidaryti nuo bendradarbiavimo su kitur organizuotai veikiančiais tautiečiais, užsidaryti nuo mintimis pasidalinimo ar net savitarpinės paramos, ypač

tarp panašiai tautinį veikimą suprantančių lietuvių.

Tautinėje srovėje nėra susipietęs atsitiktinis būrys žmonių, be tikros idėjos ir nuovokos ir be savų siekimų. Šios srovės žmonės visuomet jungė ir dabar jungia, jungs ir ateity tam tikras tautinio veikimo supratimas, dėl kurio šiai srovei ir tautininkų vardas duodamas.

Šis tautinio veikimo supratimas, koks jis pas mus yra, tai ne koks mūsų, čia Amerikoje veikiančiųjų išradimas. Taip tautinį veikimą suprantančių lietuvių yra ir kitur. Jis yra mums įskiepytas didžiųjų mūsų tautos veikėjų, ir ne mums vieniems.

Todėl, ypač tarp vienodai mąstančių, tarp vienodai tautinį veikimą suprantančių tautiečių turėtų būti ne tik išlaikytas, bet ir sustiprintas ryšis ir bendravimas, talkininkavimas, pagalba savo tarpe.

Kad mes nenrime pasidaryti Lietuvos politine partija ar partijos dalim, tas tvarkoj — mes niekad tokių ir nebuvom. Tik kartais jaučiu, kad iš tos didelės partijų baimės ir iš to nepaprasto noro pasidaryti gerais amerikonais, kai kas jau beveik savo tikro brolio atsisądėtu. To daryti visai nėra reikalo. Kodėl mes turėtumėm būti bailesni už žydus?

(Nuotrupos iš laiško)

POSEDŽIAVO LIETUVIAI RAŠYTOJAI

Gegužės mėn. 7 d. New York'e buvo susirinkę artimesnių ir tolimesnių valstybių lietuvių rašytojų atstovai ir tarėsi įvairiais kultūriniais klausimais. Dalyvavo ir Kanados liet. rašytojų pirmininkė M. Aukštaitė. Ypač stipriai buvo pabrėžtas Kultūros Fondas, kurio Vyr. Valdyba perkeliama i JAV. Šiam fondui susirinkimo metu suformuotas ir Valdybos sąstatas su pirm. rašt. L. Dovydenu.

I JAV Lietuvių Rašytojų Valdybą išrinkti šie D-jos nariai: J. Aistis (pirm.), prof. V. Krėvė-Mickevičius, J. Tysliava, St. Būdavas ir K.S. Karnešius.

Lietuvių Tremtinių Dovana

Balandžio 27 d. atvykusieji lietuvių tremtiniai (230) iškilmingai įteikė tremtinių dovaną, gražiai sukurta vaza, kardinolui Francis Spellman.

Įteikimo ceremonija įvyko U. S. Lines krantinėje, West 23rd St., New York. Kardinolas F. Spellman, negalėdamas pats asmeniškai dalyvauti dovanos primėme, nes šiuo metu randasi vyksupų konferencijoje Washington, atsiuntė atstovus vyksupą Ryan ir savo asmens sekretorių prelatą Murphy.

Įteikiant vazą kartu buvo įteiktas ir mūsų dailininko V. Vijeikio meniškai pagamintas adresas.

Įteiktoji vaza padaryta mūsų tremtinių dailininkų Marčiulionio ir jo žmonos. Ji sukurta lietuviškame stiliuje su charakteringomis bareljefinėmis figūromis, atvaizduojančiomis mūsų tautos būseną.

Paveiksle stovi iš kairės pirmoje eilėje: BALFO Pirmininkas kun. dr. J. B. Končius, tremtinis atstovė V. Barmienė, įteikianti adresą, kardinolo atstovai — jo asmens sekretorius prelatas Murphy ir vyskupas Ryan. Už vazos stovi tremtinių vaikūčiai ir tremtinės mergaitės Brokaitės.

GEGUŽES 10

Senatoriai Connaly ir Vandenberg — abiejų partijų užsienio politikos specialistai senatė, kaip seniau, buvo pakviesti vykti i Paryžių dalyvauti US A delegacijje keturių ministerių konferencijoje. Bet jie pareiškė, kad bus naudingiau, jeigu jie liks namie ir vėčiau pasistengs, kad būtų greičiau ratifikuota Šiaurės Atlanto Sutartis...

Rusai jau paskelbė tvarką, kuria turi būti panaikinta Berlyno blokada. Nuo vidurnakčio iš trečiadienio i ketvirtadienį turi pradėti vaikščioti traukiniai per rusų zoną i Berlyną iš vakarų ir i vakarus.

Manoma, kad visai normalus susisiekimas susidarys ne iš karto. Ši blokados nuėmimo diena yra tik oficiali susisiekimo pradžia.

Derybos dėl taikos sutarties su Austrija, kurias vedė keturių didžiųjų ministerių atstovai, nesisekė. Dabar, kada numatoma pasų ministerių susirinkimas, tie sustabdė savo pasitarimus.

UN politinis komitetas priėmė rezoliuciją, kuri UN nariams leidžia siųsti ministerius ir ambasadorius i Ispaniją. Už rezoliuciją balsavo 25, prieš 16 ir susilaikė 16.

Indonezijoje vidaus karas, atrodo, baigiamas. Olandų atstovai sutiko grąžinti respublikinei valdžiai i Indonezijos sostinę Jogjakartą.

Vokiečių parlamentinė taryba priėmė būsimosios Vokietijos valstybės konstituciją. Konstitucija turi nemaža panašumo i USA ir iš dalies i Anglijos santvarkos nuostatus.

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos stovyklomis ir politine policija".

Rusų zonai paliekamas atviras kelias prisijungti prie Vokietijos vakaruose kuriamos valstybės. Komunistų siūlymas derėtis su Rytų zona dėl "suderinimo" buvo atmetas su šauksmais "mes nenorim Vokietijos su koncentracijos st

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

SPAUDA IR VISUOMENĖ

LIETUVIŠKA spauda per visą neilgą savo amžįlį savo visuomenės akys stovi... su ištiesta ranka, prašancia labdaringos paramos, pasiaukojimo, pasišventimo, pagalbos jai išsilaikyti. Taip buvo Lietuvoje, taip yra Amerikoje, taip yra visuose pasaulio kampuose, kur lietuviškas laikraštis pasirodo. Laikraštis, kuris laikėsi savo prenumeratoro bei skelbimų pajamomis, mūsų spaudos istorijoje buvo labai retas reiškinys, o jei vienas kitas toks kurį laiką ir švystelėjo, tai vis vien jis kreipėsi į visuomenę, kad jį platintų ar kitaip jam padėtų. Tas iš visuomenės prašomas darbas laikomas visuomeniška pareiga, pasišventimas tam tikrai idėjai.

Nenuostabu, kad ne vienas iškyla klausimas — kodėl taip yra? Kodėl, štai, matome kitų spaudą, susiorganizavusią grynai bizniskais pagrindais ir puikiai išsilaikančią, net gražų pelną duodančią, be jokios labdarinės iš visuomenės pusės?

Kodėl kita laikraštį perki ar neperki, niekam tas nerūpi, o į lietuviško laikraščio išsigijimą reikia žiūrėti, kaip į kažin kokią idėję, tautinę pareigą?

Kodėl lietuvišką laikraštį mažą pačiam prenumeruoti, bet dar esi raginamas jį platinti, esi raginamas siųsti jam aukų, esi kviečiamas rengti jo naudai visokių koncertus, piknikus, vakarus, esi raginamas eiti į tuos parengimus, net išleisti pinigų, kad tuo sudarytum pelno lietuviškam laikraščiui paremti? Kodėl?

Kodėl lietuviški laikraščiai neišmoksta pasidaryti toki idomūs ir toki reikalingi, kad skaitytojų minios jų ieškotų ir neragindamos mokėtų už juos tiek pinigų, kiek reikia jiems gerai išsilaikyti?

Kodėl laikraštis nėra toks, kaip duona, kaip sviestas, dešra, — kurių dalykų gamintojams ir pardavėjams nereikia prašyti aukų, nereikia rengti piknikų, kad jų biznis išsilaikytų?...

Ties šiais klausimais sustojame kaip tik šią savaitę todėl, kad štai ir Clevelando visuomenės atstovai ryžosi surengti toki spaudos vakarą, vakarą su spaudai labdarinų tikslu, su tikslu paremti čia pat išeinančią DIRVĄ, kurią žymi dalis jos skaitytojų jau apie 30 metų ištikimai skaito, prenumeruoja ir kitokiais būdais remia.

Šita proga pagalvokime, kiek šie klausimai pamatuoti, kiek tos abejonės teisingos.

Visų pirma — ar lietuviško laikraščio sąlygos lygios su anglų kalba čia leidžiamų laikraščių sąlygomis? Žinoma, ne. Jei ir visas milijonas Amerikoje esančių lietuvių būtų sąmoningi lietuviai, lietuviškai kalbėtų ir lietuviškais reikalais rūpintųsi, tai vis vien lietuviška spauda čia turėtų mažiau kaip šimtają dalį tu galimybių, kokias turi anglų kalba leidžiami laikraščiai šiam suvirš 120 milijonų amerikiečių kalbančių gyventojų krašte.

Bet, deja, nėra nei dešimtos dalies iš to milijono, kurie šalia savo kasdieninio gyvenimo dar tiek sūvali rūpintųsi lietuviškais reikalais, kad jiems lietuviškas laikraštis būtų reikalingas. Devniems iš dešimties lietuviškos kilmės amerikiečių lietuviškas laikraštis, nors jis būtų ir didžiausias ir idomiausias, jau nebereikalingas, nesuprantamas... Liūdna, bet taip yra.

Maža to. Lietuviškai dar susipratusi čia gyvenanti lietuvių dalis nėra iš turtingųjų sluoksnių, retas kas iš jų turi stambias įmones, kurios galėtų ir kurioms būtų reikalo naudotis spaudos patarnavimais, kurie ir laikraščiams būtų materialiai naudingi.

Sitokiose aplinkybėse, jeigu ir būtų išleistas lietuviškas laikraštis ar magazinas, kuris savo turiniu ir išvaizda bent maždaug prilygtų didiesiems šio krašto laikraščiams, arba savo turiniu, pavyzdžiui, būtų net geresnis, — jis jokiū būdu negalėtų turėti iš lietuvių tarpo skaitytojų bei skelbimų davėjų tiek, kad iš jų pajamų galėtų padengti **gero laikraščio** leidimo išlaidas. Nors laikraštis būtų ir labai idomus, nors visi lietuviškai skaityti mokantieji jį net ir neragintami gaudytų, vis vien, mokėdami už jį normalią kainą, neužmokėtų, visu išlaidų, kaip... neužmoka ir dabar. Taigi, net ir labai geras lietuviškas laikraštis galėtų eiti tik kieno nors labdarės dėka: jei kas nors kitur uždirbęs, turėtų noro šitam reikalui išleisti daug pinigų... Bet tokio neišsėlimo šaltinio negali būti.

Todėl netenka mums galvoti apie tai, kad lietuviškas laikraštis šiame krašte galėtų lygintis su šio ar kitu didžiųjų kraštų didžiausiais laikraščiais, turinčiais galimybės plisti tarp dešimčių ar šimtų milijonų gyventojų.

Todėl lietuviškas laikraštis yra priverstas būti, pagyginamai, kuklus, leidžiamas pigiausiomis priemonėmis. Jis turi susivaržyti ir negali duoti skaitytojų visko tiek daug. Jis turi pasirinkti tai, kas lietuviškai visuomenei reikalingiausia, ko svetima kalba leidžiamame laikraštyje lietuvis nerai.

Dėl to jis lieka reikalingas ir idomus tik daug siauresniai visuomenės rateliui, dėl to ir medžiaginės laikraščio galimybės yra žymiai menkesnės.

Šios kitos pusės — ar spaudai visuomenės parama reikalinga tik tam, kad laikraštis galėtų išsilaikyti, kad galėtų iš to pragyventi laikraščio leidėjai? Ar pačiai visuomenei laikraščiai nereikalingi?

Mes, lietuviai, galime tik pasididžiuoti, kad mūsų spaudos istorijoje vadinami grynai komerciniai laikraščiai yra beveik nematytas dalykas. Neskaitant vienos kitos nežymios išimties, visi lietuviški laikraščiai buvo (Perkelta į 5-tą puslapį)

Ar turite VILTĮ?

Šį kartą kalbame apie VILTĮ, mokslo, kultūros ir politikos žurnalą, šį metų kovo mėnesio gale išleistą Vokietijoje.

Tai visais atžvilgiais gražiai, kultūringai išleistas žurnalas. Redaktorius — DIRVOS skaitytojams gerai pažįstamas jos bendradarbis Balys Gaidžiūnas, kurio pranešimus iš tremtinių gyvenimo randate ko ne kiekvienam numerį, kurio pagamintomis nuotraukomis dažnai puošiasi DIRVA, kurio pergyvenimus "Pakeliui į mirtį" esate skaitę DIRVOJE, o neskaitysijai galite gauti, kaip atskirą knygą.

Redaktoriaus talkininkai, redaktinė kolegija yra Jonas Čiurberkis, Algimantas Gureckas, MUSŲ KELIO redaktoriaus Aleksandras Laikūnas, Dr. Bronius Nemicas, Rašytojų draugijos pirmininkas Stasys Santvaras ir Dr. Steponas Stankus.

Kaip jau kartą minėjome, šis žurnalas, nors savo pavadinime yra įrašęs ir politika, pirmojo numerio turinyje politikos, palyginti mažai turi, o daugiau yra pašvęstas kultūrai ir mokslui.

Todėl jį svarbu ir idomu paskaityti kiekvienam kultūrininkui. Štai to žurnalo turinys.

Pirmame straipsnyje žinomas laikraštinių autorius kan. J. Tumo-Vaižganto monografijos, kurios ištrauktas spausdina paskutiniuose DIRVOS numeruose, — A. Merkeliš rašo "Su viltimi į laisvę". Čia jis nurodo šio žurnalo pagrindinę mintį primindamas nuo 1907 metų Vilniuje ėjusį, didelės reikšmės mūsų tautos gyvenime turėjusį laikraštį "VILTĮ". Anoje "VILTYJE" vyriausias tikslas buvo atžymėti — teikti tautinės pažangos ir taikinti jos taip, kad iš vieno ar šalinami eidos, netrukdytų vienos kitų.

Anoje VILTYJE buvo rašoma: "Mūsų idealas yra dvasinės gerybės, kurios yra savaime tiesios, nepareinančios nuo kitų tiesių. Materialinė būtis tik įrankis toms tiesioms siekti, o jų nešiotija yra mūsų siela."

Tokiomis mintimis remiasi ir naujoji VILTIS.

Toliau žurnale skaitome pernai mirusio dr. J. Šaulio straipsnį apie pirmuosius Lietuvos nepriklausomybės laikus po 1918 metų, Mažosios Lietuvos veik-

Nuomonės

Kas broliui — broliui, o kas cenzoriui, tas ir Prūsėkai.

Vilnis siūlo įsigilinti į vieną laišką iš Lietuvos, rašytą broliui į Ameriką.

Įsigilinau ir radau: "O kas link siuntinio, kaip rašėte, kad išsiuntėt porą batelių ir 2 poras kojinių, tai aš jo negavau. Tik vieną laišką nuo Jūs gavau."

Šitie žodžiai, manau yra tikrieji broliui skirti žodžiai, o visa kita — cenzoriui, kad laišką paleistų. O VILNIS džiaugiasi, kaip geležėlė radusi.

J. T., Chicago, Ill.

Jo Jono Grigoliaičio straipsnį apie prūsų lietuvių pasipriešinimą vokiečių spaudimui per 700 metų, Aleksio Rannit straipsnį apie vieną iš žymiausių mūsų dailininkų — Adomą Galdiką, dr. J. Pūzino straipsnį apie gilią senovės Lietuvos gyventojų kultūrą ir tautybę, dr. J. Balio straipsnį apie lietuviškus padavimus — pasakų turinį, dr. J. Paplėno straipsnį apie socialinę pažangą...

VILTIS nebūtų VILTIS, jeigu joje nebūtų kalbama ir apie Lietuvos ateitį, čia yra straipsnis apie darbo klausimus būsimoje Lietuvoje ir agr. A. Musteiko straipsnis apie Lietuvos žemės ūkio atstatymo būsimus rūpesčius.

Jų žurnale ir dailiosios literatūros: Fausto Kiršos eilės — "Piūtis" ir "Šventoji upė", Albino Mariaus-Katiliškio Vaiždelis "Nerimas brėkstant" (Katiliškis yra vienas iš tu autorių, kurių knygos gavo 1948 metų premijas), Stasio Santvaro trejos eilės: "Viltis", "Vasara" ir "Jaunamartės palangėje". Pirmąjį iš tų eilėraščių čia žemiau spausdinaime.

Pabaigoje — knygų apžvalga, A. Smetonos ir J. Vilcinskio žuvinėjimai (abu tragiškai žuvo Clevelande), šiek tiek žinių iš tremtyje esančių studentų visuomeninio veikimo, truputis apžvalgos dabartinės lietuviškos politikos klausimais ir šiek tiek apie fizinių auklėjimą.

To jau pakanka, kad kiekvienas, kas jaučiasi, jog jam rūpi lietuviški kultūros reikalai, nuspręstų arčiau susipažinti su šio žurnalo turiniu.

Jį įsigyti galima DIRVOJE. Kaina — 50 c. Ne Clevelande gyvenantieji prašomi pridėti 5 c. pašto ženklą persiuntimo išlaidoms padengti.

Stasys Santvaras

VILTIS

Taip neilgai, taip baisiai neilgai,
Mes būname kartu, draugai!
Ak, nuostabią laimės valandą
Per greit, per greit prabėga visada!

Ir vėl kiekvienas einam sau keliu,
Padangių siekiam didelių...
Ir krinta sutemų gėlmės žaibai —
Vienybėj bręsta žygiai ir darbai!

Tad nors audra, nors lyjanti naktis —
Mus lydi motina Viltis!
Ir giedam — lyg pavasario žiedai!
Džiaugsmu ir laime dar žydės veidai!

Kaip marių vėtra mus dvasia laisva!
Kaip saulė kelsis Lietuva!
Kur brolių didvyrių žali kapai —
Ten dar matysimės, mieli draugai!

Tad griauki krantą, upe drumzlina, —
Širdžių draugystė amžina!
Ir neparbloks mūs viesulai šalti —
Visi kaip vienas mes didžioj viltį!

Laisvoji valanda

Toks buvo

Vaižgantas

5. Kaip Tumas prašė prezidentą Stulginskį, kad paleistų iš kalėjimo A. Smetoną ir kaip jis už tai buvo nubaustas

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Po poros savaitžių, lapkričio mėn. 28 dieną, 12 val. Taikos Teisėjas viešame posėdyje nagrinėjo kun. J. Tumo bylą. Kauniškiai ja buvo susidomėję ir dar gerokai prieš dvyliką traukė į teismą pasiklausyti, kaip bus teisiamas vienas iš žymiausių ir populiariausių Lietuvos vyrų. Tik, deja, dežuruojąs milicininkas ne visus į salę įleido, atskindamas, kad nesą vietų.

Atlikęs šabloninius teismo formalumus, perskaitęs esančius prie bylos dokumentus, teisėjas pradėjo ją nagrinėti. Kaltintojas — skundėjas Kauno miesto III nuovados milicijos vadas Avizienius pareiškė, kad jis savo kun. J. Tumo kaltinimą palaiko.

— Aš — sako kaltinamasis kun. J. Tumas — pripažįstu, kad toks įvykis buvo, bet nepripažįstu kaltas taip, kaip mane kaltina, ir įgalioju ginti šiai mano bylai pris. advokatą Liudą Noreiką.

Gynėjas pris. adv. L. Noreika aiškina teisėjui, kad ta pati valdžia jau kreipėsi į vyskupą, prašydama kun. J. Tumo nubausti, todėl ši byla antrą sykį negalinti būti nagrinėjama ir kaltinamasis baudžiamas.

— Vyskupo bausmė reiškia tam tikrą teismo nubaudimą ir todėl aš, — sako gynėjas, — remdamasis 22 str. B. Pr. Įst. ir 1017 str. Senato paaiškinimų 238 (1867 m.) ir Įst. rinkinio 11 tomo 1 d. 64 str., prašau bylą nuraminti.

— Aš su tuo nesutinku, — sako kaltintojas: — iš nutarimo matyti, kad aš kun. J. Tumą kaltinu ir 139 str. B. Įst., nes jis taip pat neklusė valdžios (būtent komendantą įsakymo). Ši byla turi būti nagrinėjama bendra tvarka, nes kunigams teismo atžvilgiu nėra išimčių: Konstitucijoje pasakyta, kad visi piliečiai lygūs prieš įstatymus, o be to, rusų įstatymu kunigai baudžiami pagal kanonų taisykles tik tada, kada jie nusižengia savo vyresnybei eidami tarnybą, bet ne viešojoje vietoje.

— Aš nerandu, — tvirtina gynėjas, — kad šiuo atveju būtų galima pritaikinti 139 str. B. Įst., nes šis straipsnis kalba apie pasipriešinimą traukinio ar garlaivio vedėjui. Teatras nėra nei traukinys, nei garlaivis; kunigui Juozui Tumui negali būti taikoma nė 262 str. 3-čioji dalis, nes ji kalba apie triukšmą kėlimą viešose vietose susikūmščiavus ar ką kitą panašaus padarius. Šiuo gi atveju nieko panašaus nebuvo. Pagaliau čia nebuvo nė triukšmo. Juk plojimas ar net švilpimas teatre pertraukų metu nėra triukšmo kėlimas.

— Aš, — skelbia pakilęs Taikos Teisėjas, — nutariu bylą nagrinėti iš esmės, nes nė kokio dvasinio teismo sprendimo dar nebuvo ir todėl gynyjo prašymą atmetu.

Tad prašau, — sako gynėjas, — bylą šiandien atidėti ir išsukti liudininkus iš kaltinamojo pusės, nes patogiau klausiti abiejų pusių liudininkus.

— Aš manau, — prieštarauja kaltintojas, — kad byla turi būti šiandien nagrinėjama, nes atskirų liudininkų abi pusės neturi, o yra tik bendri liudininkai.

— Sutinku, kad teisme abiejų pusių interesai turi būti apsaugoti, — sako teisėjas, — bet atsižvelgdamas į tai, kad kun. J. Tumas pats pripažino byloje pažymėtų faktų tikrumą, nutariu bylą šiandien svarstyti, nešaukdamas naujų liudininkų.

Po šio nutarimo pradėdami klausinėti liudininkai: Brazilevičius, Avizienius, milicininkai ir L. Gira. Visi jie maž daug taip liudija, kaip ir per milicijos kvotą. Tik, maj. Vl. Brazilevičius savo pirmąjį parodymą teisme kiek sušvelnina. Jis atsisima savo pirmąjį parodymą žodžius: "tuo tarpu mes tik prašom".

— Aš pats jų negirdėjau, — sako Vl. Brazilevičius, — ir manau, jeigu jie ir buvo pasakyti, tai ne grasinimo, bet prašymo prame.

Po liudininkų parodymų gauna žodį gynėjas L. Noreika ir jis savo kalboje įrodinėja, kad kun. J. Tumas nenusikalto. Jei lapkričio mėn. 11 d. teatre ir buvo triukšmas, tai jį liudininkų parodymu ne kun. J. Tumas kėlė. Viešas gi kreipimasis teatre į Valstybės Prezidentą nesą nusikalimas. Ir rusų laikais, pasak gynėjo, buvo įsakymų, kad kada jis kur važiuodavo, nieko neprireisti, bet jeigu koks žmogus, nežinūdamas griežto gynyjo, prie caro pridedavęs jam prašymą įteikdavęs, už tai niekad nebūdavo baudžiamas. Todėl gynėjas prašo kun. J. Tumą išteisinti.

Paskutinis kalbėjo kaltinamasis kun. J. Tumas. Jis smulkiai išdėstė priežastis, privedusias

prie lapkričio mėn. 11 d. įvykio, vaizdžiai nupaskojo patį įvykį.

— Tai padaryti vertė mano sąžinė, — susijaudinęs sako baigdamas savo kalbą, — Ir antrą kartą tą patį padaryčiau. O dabar jūs, ponas Teisėju, bauskite mane!

Nuaidėjus per teismo salę paskutiniams kun. J. Tumo žodžiams, žila teisėjo galva dar žemiau nulinko, ir jis pradėjo rašyti sprendimą.

Formaliai žiūrėdamas teisėjas turėjo kun. J. Tumą nubausti: juk jis pats gi prisipažino, kad teatre, vaidinimo metu, viešai kreipėsi į prezidentą. Bet kaltinamojo pasiaiškinimai teisėjui irgi buvo gerai suprantami. Teisėjas atjautė kun. Tumo gerą intenciją — užstoti pirmąjį Lietuvos Respublikos Prezidentą. Todėl ir bausmę jis paskyrė daugiau tik dėl akių: vieną dieną arešto namuose, dvasinės vyresnybės paskirtu laiku.

Lapkričio mėn. 28 dieną įvyko nepaprastas supuolimas: tą dieną kun. J. Tumas buvo pirmą kartą nepriklausomos, demokratiškos Lietuvos nubaustas ir tą patį dieną suėjo lygiai trisdešimt jo kunigavimo metų. Trisdešimt metų praėjo, kai kun. J. Tumas, pamiršęs savo asmens reikalus, dirbo Lietuvai, grumdamasis su rusais ir lenkais, skynė į nepriklausomą Lietuvą kelią. Ir štai jo garbingo jubiliejaus dieną iš nepriklausomos Lietuvos valdžios gavo dovaną — vieną parą namų arešto. Ir kun. J. Tumas nebūtų Tumas, jeigu ta dovaną nebūtų patenkintas. Jis gruodžio mėn. 6 d. parašė oficialų raštą:

Jo Mylistai Taikos Teisėjui.

Pareiškiu Tamstai: 1923 m. lapkričio mėn. 28 dienos Tamstos teismo nusprendimo aš likau visiškai patenkintas, aukščiausi apeliacijos neduosiu, uždėjau bausmę priėmimu ir prašau pranešti žemiau Vyskupijos Kurijai, kad paskirtą dieną jai atlikti.

Vytauto b. rektor.

kan. J. Tumas

Gruodžio mėn. 12 dieną Taikos Teisėjas pranešė vyskupui savo kun. J. Tumo bylos sprendimą vykdyti, o gruodžio mėn. 15 d. vyskupas Kariškus įsakė kun. J. Tumui minėtąją vienos paros baudą atlikti ligi šio mėn. 24 d. ir apie atlikimo laiką jam pranešti. Kun. J. Tumas jam skirtąją baudą atliko gruodžio mėn. 20 d. Tuojau apie jos atlikimą pranešė vyskupui, o šis gruodžio mėn. 22 dieną Taikos Teisėjui.

6. Jis užtardavo visokius ir visokiems padėdavo.

Kaip iš didelio debesies kartais esti mažas lietus, taip ir iš pradžių išpuštoji kun. J. Tumo byla baigėsi maždaug, daugiau pro forma, negu iš esmės, bauda. Jeigu mūsų šiuo atveju per daug uolūs tvarkos dabotojai būtų geriau pažinę kun. J. Tumą, jo ekspansyviškumą ir kuo geriausias intencijas, tai, manau, jie nebūtų pradėję bylos. Juk savo tariamuoju teatre įsišokimu kun. J. Tumas, kaip tat teisme pažymėjo, ne triukšmą ar suirutę kėlė, bet prašė garbingą, daug lietuvių kultūrai nusi-pėnusių pirmąjį Lietuvos Respublikos Prezidentą paleisti iš kalėjimo.

Ir tautininkų valdžiai esant, kun. J. Tumas ne kartą prezidentūron ar pas kitus aukštus valdininkus ėjo prašyti paleisti krikščionių demokratų ir net komunistų veikėjus. Suprantamas dalykas, kad kun. J. Tumas juos prašė paleisti ne komunistų propagandai skelsti ir ne kuriam kitam priešvalstybiniam darbui, bet Lietuvos kultūros darbui.

Jaunas, gabus žmogus už priešvalstybinį veikimą patenka į kalėjimą. Jo draugai kreipiasi pas kun. J. Tumą, prašydami gelbėti žūstantį talentą. Jis, girdi, mes politikuoti ir ramiai sau dirbs mokslui ar literatūrai. Kun. J. Tumas patiki ir eina savo autoritetu gelbėti jaunuoju, kuris savo darbui gali dešimteriopai atlygti padarytą klaidą ar nusikaltimą. Nors išvadotojieji dažniausiai duotąjį garbės žodį sulaužydavo ir nieksiškai geradariui atsimokėdavo, tačiau jis buvo krikščioniškai atlaides. Kartą skaudžiai apvilts, ir toliau neatsisakydavo vaduoti artimą, nelaimėn patekusi.

Ir kun. J. Tumas yra vadavęs iš kalėjimo ne vieną, ne du, bet dešimtis įvairių politinių kalinių. Štai vienas iš daugelio. Kun. J. Tumo kaliniams malonės prašančių laiškų, kuriame ryškiai atsispindi jo kilnus krikščioniškas žmoniškumas ir vaižgantiškas jūmoras:

Politinį kalinį Vaclovą Zaleskį, jau iškalėjusį šešerius metus už savo jauną, 17 metų, kvailybę — šnipavimą, aš užtariau šiais sumetimais.

1) Zaleskis tikras ligonis, tuberkuliozininkas, kartkarčiais laikomas ligoninėje; jo dienos esančios suskaičiuotos.

2) Jis esąs beviltiškai nusiminęs, kad bešvystų laisvę, beatgriebytį sveikata.

3) Dėl to desperatiškai ir pasielgęs su tarnautojais — ligistu nervingumu. Aš norėčiau jam vilties priduoti, kad būtų lygesnis.

4) Kad ir nevertas būtų, man jo gali — gali jaunystės, kuri gali būti geram panaudota. O gali būti: jis, lenkas, puikiai išmoko lietuvių literatūrinės kalbos ir puikiai vertė mūsų autorius į lenkų, rodos, ir į vokiečių kalbą. Visą eilę vertimų skaičiau "Przeglądzie Wileńskim". Noris versti ar jau išvertęs ir Vaižganto (O! čia visa svar-

(Perkelta į 7-tą pusl.)

NAUJAKURIAI

BĖDOS DEL PAPROČIŲ

Apie tai, ko reiktų išmokyti ir ką... užmiršti

"Misiukė" nei kiek ne geriau už "poniusenką"

"Ponai", "Ponios" ir "Panėlės" jau susilaukė visiškai "mirties sprendimo". Bet vykdyti tą sprendimą nedaug kas skubina.

Rašytojas F. Kirša pasiūlė vadintis "viešpačiais", bet kalbininkas prof. P. Skardžius sako, kad ir "viešpats" ne ką geresnis už "poną". Mat, to žodžio kilmė esanti irgi slaviska, o reikšmė — dar didesnė, nes "viešpats" seniau reiškė tik maž daug tiek, kaip "šeimininkas", bet dabar jau reiškia labai didelį... "poną", maždaug, "poną ant panų"...

Vydūnas siūlo vartoti įvairių paragobos žodžių: ir "viešpatį", ir "žynį", ir kitus. Bet tai irgi nepatogu, vien jau dėl įvairumo...

Gaila, kad kalbininkai čia sakosi esą bejėgiai: "ponų", "ponių" ir "panelių" jie pataria nevartoti, bet kuo juos pakeisti... nežino.

Amerikoj, be abejo ir kitur, naujakuriams tenka susidurti su keblumu dėl šito papročio.

Jie iš papratimo "ponaujasi" ir savo tarpe, ir kitus "ponais" bei "poniomis" vadina, ir tai taip dažnai, kad kitiems, nuo to atpratusiems, tiesiog ausį rėžia.

— Nevadink manęs poniu! — kartais net pyktelėjusi atkerta senai Amerikoj gyvenanti tautietė. — Sakyk "Missis" ir that's all!

Įrodyti, kad ištikrųjų nėra skirtumo, ne taip jau lengva. Netiki ir gana...

Tai ką gi daryti? Ar senąjį kalbos mandagumo paprotį reikia pakeisti čia vartojamu papročiu?

Hm... Jeigu tas naujo krašto paprotys būtų visiškai tvarkoj, tai kodėl gi ne. Bet kad ir tas, čionykštis paprotys nėra tvarkoj. Blogiausia, kad mūsų tautiečiai gana dažnai net ir visai ne vietoj vartoja tuos

"Misterius" ir "Missis".

Anglų kalboje taisyklė yra griežta: "Mr.", "Mrs." ir "Miss" rašoma ir sakoma tik prie pavardės, o mūsų seniau Amerikoj gyvenantieji tautiečiai dažnai sako:

— Paklausk missis, ji pasakys...

— Žiūrėkit, kokia daili misju-kė (!) eina...

Čia tai jau ir su tikru šio krašto papročiu nesuderinta, ir nei kiek ne geriau išeina, kaip "poniusenką", "poniulitečką" ir tt. — iš ko ir mes patys juokdavomės, ir kas kitiems labai keistai atrodė.

Jeigu kas baidosi "pono" dėl to, kad tas žodis "demokratiškus jausmus" įleidžia, tai turėtų lygiai baidytis "Misterio" ir "Missis", o dar labiau "leidės", nes "Lady" ištikrųjų reiškia jau ne bet kokį poną!

Ar ne geriau būtų tuos "Misterius" palikti tiems atsitikimams, kada kalbame angliškai. O lietuviškai kalbėdami pabandykime tuo tarpu išsiversti be dirbtinumo ir taip pat be to mums svetimo ir netikusio "pono".

Tai galima. Daugumoje atvejų visai nėra taip jau negrąžų vadinti žmones tiesiog pavardėmis, be jokių priedų. O jeigu norime mandagiau pakalbėti, visada galima prie pavardės pridėti "gerbiamasis", "gerbiamoji".

Pavyzdžiui "Dabar prašau tarti žodį gerbiamąjį Juozą Petrą". Toliau kalbės gerbiamoji Antanaitienė. Kuo tai blogiau už "Poną Juozą Petrą" arba "Ponį Antanaitienę", arba ir "Missis Antanaitienę"?

Rašydami, vietoj "Kalbėjo ponas J. Petraitis", galime rašyti "Kalbėjo gerb. J. Petraitis". Atėity gal įprasime rašyti tiesiog "g. J. Petraitis" vietoj "p. J. Petraitis", ir bus neblogai...

O gal kas turit geresnių su-manymų?

racas į centrinę imigrantų stovyklą El Trompillo. Visa kelionė virš dviejų šimtų kilometrų autobusu, kuris šiame krašte vaidina pagrindinę susisiekimo priemonės vaidmenį.

Pirmiausia teko pastebėti, kad plentas, kuriuo važiuojame, ir dar bent keli plentai, kuriuos kelionės metu turėjome progos perkirsti, buvo arba asfaltuoti, arba grįsti akmenimis.

Tiesa, plentai siauri, nes vietomis juose vos gali prasi-lenkti du autobusai, bet tai ir suprantama tokiose vietovėse, kur plentui reikėjo daryti vietą sprogdinant kalną ar prarajų pakraščius.

Visi kaimai (jau nekalbant apie miestelius), pro kuriuos atėjo mums teko važiuoti, buvo elektrifikuoti, o daugelyje matėsi vandentiekio instaliacijų.

Miestų ir miestelių gyventojai apsirėnę daugumoje švaresni ir kai kur pastebimas noras imponuoti perdėta elegancija, nes tik šitaip galima suprasti gero medžiagos vilnonių elumams, kada kalbame angliškai. O lietuviškai kalbėdami pabandykime tuo tarpu išsiversti be dirbtinumo ir taip pat be to mums svetimo ir netikusio "pono".

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

š.m. gegužės 4 d., laivu "General Taylor" į New Yorką atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Audrekiene Emilija — Cleveland, Ohio.

Baltakis Pranas — Pittsburgh, Pa.

Balys Antanas, Bronė, Ilona, Aurelia — Chicago, Ill.

Bartkus Juozas, Eugenija, Ee-genijus-Algimantas — Chicago, Ill.

Brasas Antanas — Mount Angel, Oregon.

Briedis Leonas — Rochester, N.Y.

Daniusevičius Jonas, Ona, Silva, Vytautas, Stasys — Philadelphia, Pa.

Duoba Antanas — Brooklyn, N.Y.

Eimutis Pranas, Domicelė, Jadvyga — Queens Village, N.Y.

Gircytė Marijona ir Birutė — Worcester, Mass.

Girnius Juozas, Ona, Ramūnas, Kestutis — Kennebunk Port, Maine

Glinks Agota — Holyoke, Mass.

Gražys Vladas — Cicero, Ill.

Gudaitis Viktoras, Dirda — Philadelphia, Pa.

Jokubaitis Viktoras, Algirdas, Pranas, Paulina — Hillside, N.J.

Januška Marija, Romualdas — Chicago, Ill.

Kazlauskienė Elzbieta — Townsend, Wisc.

Kazlauskienė Elzbieta — Waterbury, Conn.

Kodaitis Kestutis, Kunigunda, —

Kokstas Stasys — Rochester, N.Y.

Krasnakevics Ona — Detroit, Mich.

Krikštopaitis Bronius, Marija, Gražina, Ramūnas — Pittsburgh, Pa.

Krusinskaitė Danutė — Kearny, N.J.

Kuliesius Vincas, Ona — Vincennes, Ind.

Liulevičius Vincas, Monika, Arūnas, Saulė, Aukšė — Chicago, Ill.

Mačiukas M. Zofija, Petras — Cicero, Ill.

Majauskas Juozas, Bronė, Henrikas — Brooklyn, N.Y.

Masilionis Juozas — Chicago, Ill.

Matulaitis George, Alice — Oakland, Calif.

Mikalajūnas Petras, Emilija, Petras — Bedford, N.H.

Mikalauskas Stasys — Lorain, Ohio.

prie 45 laipsnių karščio.

Judėjimas visur labai didelis, o dėl mašinų susigrūdimų (Venecueloje, berods, dešimčiai ar dvilika gyventojų tenka vienas automobilis) dažnokai tenka sustoti ir sugaišti.

Keistai atrodo, kai pamatai dažnai visiškai padūrę limuziną po labai primityvia pastoge, iš pažiūros irgi labai primityvaus ūkininko vieniemyje, kur ma-tosi tik vienas kitas molinis šiaudais dengtas pastatėlis ir kaulės snukis bei vištų galvos bežiurindis ir plentą iš savo šeiminių gyvenamos bazužės.

Kaip taisyklė — visų tokių ūkininkų, o taip pat ir daugelio miestelių bei miestų pakraščiu gyventojų mažesnieji vaikai vaikščioja visiškai nuogi ir šiuo atveju visiškai nesvarbu, ar jų tėvas vaikšto pėsčias, jodinėja asiluku, ar važinėja nuosavu automobiliu.

Tokie patys kontrastai pastebimi ir pačioje sostinėje.

Priemiesčiai užima labai didelius plotus ir jų išvaizda, atelvio akimis žiūrint, labai skurdi, tačiau miesto centras gražus, o savo krautuvų prabangumu visai prilygsta daugeliui Europos sostinių.

Didesnė kelio dalį važiuojame sūtemis ir teko pamatyti daug įdomaus, nes degant namuose šviesoms geriau matėsi jų vidus bei apstatymas.

Valley City, N. Dakota.

Verba Julius — Davenport, Iowa

Vegtenbergeris Adolfas, Elena, Elmars, Viktoras — Riverside, N. J.

Vilipas Motiejus, Teodora, Donata, Vilija — Scottsville, N.Y.

Virbickas Jonas — Sun Prairie, Wisc.

Višniauskas Stasys — Detroit, Mich.

Apie š.m. gegužės 5 d., laivu "Marine Jumper" į Bostoną atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Abramikas Vincas, Elena, Lai-ma, Algimantas — Springfield, Ill.

Aleknavičius Aloyzas, Ona — Chicago, Ill.

Andriejauskas Alfonsas, Danutė — Thibodaux, Mich.

Arlauskas Zigmas, Kazimiera, Irena, Aldona — Webster, N.Y.

Balčiūnas Kazys — Chicago, Ill.

Baleišis Jonas, Amelija, Vitalija, Alfonsas — Brooklyn, N.Y.

Bludnikas Petras, Stefa, Ramūnas — Rochester, N.Y.

Blūdžius Stasė — Detroit, Mich.

Brizgys Vytautas, Liudvika — Worcester, Mass.

Burba Marija, Juozas, Irena, Janina, Liusija — Chicago, Ill.

Butkevičius Jonas — Lawrence, Mass.

Cvirkaitė Aniceta ir Aldona — Worcester, Mass.

Daukantas Jonas, Marija, Irena — Chicago, Ill.

Dičmonas Albertas — Gillespie, Ill.

Gelgudas Vincas, Anelė, Feliksas — Brooklyn, N.Y.

Grizas Povilas, Aleksandra, Eugenijus — Brooklyn, N.Y.

Galeckas Augustinas, Bronisla-va, Dalia, Audronė, Augustina — Chicago, Ill.

Gruzdas Bronė, Juozapas, Leonas — Sodas, Mich.

Janulaitis Petras, Tautvydas — Toledo, Ohio

Kizaitis Vincas — Cleveland, Ohio.

Manelis Petras, Valentina, Robertas, Pijus, Rita — Branch, Mich.

Mislauskas Henrikas, Benedikta — Cape May Court House, N.J.

Mockapetrienė Adelė — Cleveland, Ohio.

Norvainis Antanas — Philadelphia, Pa.

Paužuolis Antanas, Emilija — Rochester, N.Y.

Pliurys Vytautas — Linden, N.J.

Pupius Petras, Zuzana, Marija, Antanas, Juozapas, Aldona — Newark, N.J.

Radziukynas Vladas — Pittsburgh, Pa.

Radzius Vilhelmas — Chicago, Ill.

Ramanauskas Jonas — South-ington, Conn.

Saliomonas Jonas, Vytautas, Salomeja — Hartford, Conn.

Sarka Vincas, Aldona — Bellville, Ill.

Snabaitis Antanas, Elena, Antanas, Sigitas — Cicero, Ill.

Sukarevičius Jonas, Serafina, Joana, Daina — Waterbury, Conn.

Taujenis Bronė — Chicago, Ill.

Umbrasas Julius — Racine, Wisc.

Varnas Juozas — Hartford, Conn.

Varnauskas Valentina, Janina, Andrius, Valentina — Hollywood, Calif.

Varekojis Edvardas, Aldona, Teresė, Edvardas — Pittsburgh, Pa.

Vecepskis Kostas — Brooklyn, N.Y.

Velicka Gasparas — Brooklyn, N.Y.

Vieraitytė Dina — Baltimorė, Md.

Viktoravičienė Morta, Antanas — Chicago, Ill.

Vitkus Stasys, Magdalena, Stasė, Vytautas — Williamsport, Pa.

Zakaras Rapolas — Chicago, Ill.

Ziloba Petras — Detroit, Mich.

Zilėnas Vladas — Skandia, Mich.

Mileris Jonas, Gražina, Kastytis — Shadyside, Ohio.

SPAUDA IR VISUOMENĖ

(Atkelta iš 4-to puslapio)

ir yra leidžiami ne dėl pelno, ne dėl "biznio", o palai-kyti tam tikroms idėjoms, kuriomis kaip tik rūpinasi ir susipratusiai lietuviškoji visuomenė. Tuo būdu lietu-viški laikraščiai yra ne patys sau tikslas, o pirmoji eilė — svarbus mūsų visuomeniško veikimo įrankis. Kiekvienas lietuviškas laikraštis pirmoji eilė tarnauja visuomeni arba bent atitinkamai jos daliai. Kiekvienas lietuviškas laikraštis yra maž daug tas pats, kas ir visuomeniška organizacija. Ir tai didesnė, reikšmingesnė orga-nizacija, negu daugelis kitų organizacijų.

Tik palyginkime. Viena ar kita draugija turi kelias dešimtis ar kelis šimtus narių. Ji turi tam tikrą tikslą, tam tikrą veikimo programą. Kad draugija veiktu, nariai moką kas metai po dolerį-kitą nario mokesčio, porą, trejetą ar šešetą kartų per metus susirenka, pasvarsto, ką turi atlikti, paskui stengiasi vykdyti.

Laikraštis sujungia aplink save ne dešimtimis, ne šimtais, o jau tūkstančiais žmonių. Ar du, ar šeši tūkstančiai — vis vien tūkstančiai, ne šimtai, ne dešimtys. Kiekvienas narys čia irgi sumoka "nario mokesčio" — prenumeratą. Bet "susirinkimai" čia vyksta nuolatos: kas savaitę, arba ir kasdien. Kiekvienas gali gauti šiame "susirinkime" žodį — gali savo mintis parašyti. Šios "organizacijos" valdyba yra redakcija. Čia apsvarsto ma šimtai visuomeniškų klausimų, čia vyksta pasira-ginimai ir patarimai, kaip nuveikti svarbius visuomeniškus darbus, kaip pasiekti svarbių tikslų.

Jei nebūtų laikraščių — ar daug visuomenės orga-nizacijos galėtų pasiekti? Jei nebūtų laikraščių, ar vi-suomenėje nebūtų pirmutinis ir svarbiausias rūpestis, kaip laikraščius įsteigti?

Visuomeniškas darbas be spaudos būtų negalimas. Laikraščiai visuomeni yra reikalingi. Čia ir yra pa-matas, kuriuo remiantis visuomeni kartais pati spauda primena, kad šitą jos pačios reikalams tarnaujantį įrankį reikia palaikyti.

Bet... Visuomeninės organizacijos turi ne visai linksmy patyrimų iš savo bandymų leisti laikraščius. Ir, tur būt, dėka tų patyrimų, Amerikoje dalykai taip susidėjo, kad daugumas laikraščių leidžiami privačiais pagrinda-is. Iš to ir susidaro įspūdis, kad parama laikraščiams yra, kaip ir parama privačiam bizniui... Tad kodėl tik laikraščio leidimo biznis reikalingas visuomenės paramos, kodėl to paties negalėtų visuomenę paprašyti lie-tuvio laikoma dešrų krautuvė, lietuviška duonos kepykla lietuviškas salūnas?

Na, gal skirtumas tarp salūno ir laikraščio nėra taip jau neiškus, bet vis dėlto klausimas lenda į galva: o kiek tos paramos, kurią visuomenė duos laikraščiams, eis visuomeniškiems laikraščio uždaviniais vykdyti, kiek leidėjo kišeni padidytų?

Kas dirba prie lietuviško laikraščio, tam šis klausimas gali atrodyti ne tiek juokingas, kiek... graudus, bet reikia suprasti tuos, kurie toliau stovi ir kuriems laikraštis atrodo didelis dalykas, darbas jame — "aukštesnis", taigi, rodos, turėtų būti ir... pelningesnis.

Tačiau mūsų visuomeninės organizacijos, išskyrus didžiulius susivienijimus, nedrįsta pačios imtis laik-raščių leidimo, sakydamos, kad "tarp daugelio auklių vaikas be nosies"...

Taip iš vienos pusės organizuota visuomenė nusikrato laikraščio leidimo atsakomybės ir rūpestio, perleisdama tą privatiems asmenims ar pusiau privatiems leidėjų būreliams.

Iš kitos pusės, susvyruoja jos ir pasitikejimas tais, kurie tą naštą ant savo pečių pasima. "Ne mes tvarkom, o ką mes žinom, ko ten kiek reikia"...

Kam iš to pavojus? Nemanome, kad leidėjams. Yra viešai žinomas dalykas, kad geriau apsimokantį darbą, pelningesnę biznį, negu laikraštį, galima daug kur rasti. Jei visi tie, kurie neša ant savo pečių laikraščio lei-dimo naštą, vieną gražią dieną tartų — "gana to jungo!" ir eitų šalin, tai ne jie nukentėtų: jie visada ras ne sun-kesnio ir geriau atlyginamo darbo.

Bet visuomenė tada netektų svarbiausio įrankio, kuriuo remiasi visas visuomeniškas veikimas. Kas tada?

Įšvados iš to siūlosi tokios. Iš lietuviškų laikraščių leide-jų negalima reikalauti, kad jie visiškai vieni išneštų tą naštą ant savo pečių. Lietuviški laikraščiai lietuviškai vi-suomeni labiau reikalingi, negu jų leidėjams. Todėl vi-suomenė turi irgi pasirūpinti nors dalį tos naštos imtis ant savo pečių.

Tačiau, kad nebūtų abejonių, ar tuo būdu ji nepa-sidaro privačių asmenų šelpėja, reiktų priėti prie tokių santykių tarp laikraščių ir visuomenės, kuriuose visuomeni galėtų būti visiškai aišku, kaip jos parama su-naudojama jos pačios reikalams.

Kaip to pasiekti, visuomenės veikėjai turėtų pagal-voti ir pasisakyti. Mums atrodo, kad jos remiami laik-raščiai niekad neatsisakys atitinkamai bendradarbiauti su tam tikrais spaudos iėmėjais rateliais iš visuomenės pu-sės, nevengdami, kada to reikia, atidengti prieš juos "vi-sas kortas".

Kiekvieni atveju, tarp laikraščių ir visuomenės rei-kia artimesnio, atviresnio ryšio. Visuomenė turi teisę labiau jausti, kad laikraštis tai yra ir "jos biznis", o ne vien tik "pamokslinylė".

Apie š.m. gegužės 8 d., laivu "General Holbrook" į New Yorką atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Abakanavičius Eugenija — Lit-tle Falls, N. J.

Alekna Jonas Sofija, Alvidas — Rexford, N.Y.

Andriukaitis Agota — Branch, Mich.

Andrašiūnas Jonas, Veronika, Dalia — Thompson, Conn.

Antakauskas Vladas, Petronelė, Arūnas — Elizabeth, N. J.

Bakanavičius Liudvikas, Teresė, Marija — Chester, Pa.

Balalis Vladas — Maspeth, N.Y.

Baltakevičius Stasė — LaCrosse, Wisc.

(Perkelta į 7-tą pusl.)

Clevelando Naujienos

(Atkelta iš 8-to pusl.)
mo vakarų; toks, kad kiekvie-
na motina turėtų progos giliau
pajusti jos nupelnę įvertini-
mą ir pagerbimą. Apie tai kitais
metais reiktų iš anksto pagal-
voti ir pabandyti surengti tai
diena labiau priderintą paminė-
jimui.

DR. V. KUDIRKOS DRAUGI- JA RENGIA PIKNIKĄ

Gegužės 5 dieną įvyksiamas
Dr. V. Kudirkos Draugijos narių
susirinkime nutarta metinį pik-
niką rengti birželio 26 dieną,
paskutinį birželio mėnesio sek-
madienį.

Kudirkiečiai kviečia narius ir
draugus iš anksto rengtis į
linksma pasimatymą tame pik-

niko. Jo vieta bus netrukus pa-
skelbta.

Susirinkime buvo paminėtas
šiomis dienomis miręs vienas
iš pirmųjų tos draugijos narių
steigėjų — Povilas A. Sukys,
kuris dar taip neseniai, draugi-
jubiliejiname vakare daly-
vavo ir narių buvo nuširdžiai
pagerbtas, kaip draugijos vete-
ranas.

Nutarta, kad birželio ir liepos
mėnesiais draugija susirinkimų
nedarys.

RKO KEITH'S 105TH

Nuo gegužės 15 ligi 21
"Knock on any Door" su Hum-
phrey Bogart ir John Dorek.

Nuo gegužės 22 ligi 24 "My
Dream is Yours" su Doris
Day ir Jack Carson.

HE 0646 Po 6:00 val. vak.
Pašaukite mus pas save su
siūtų pavyzdžiais
Kainos nuo \$20.00 ligi \$28.50
Kelnes nuo \$8.75 aukštesnės.
M. E. Bender

East 79 Street
netoli nuo St. Clair,
parduodamas
2 šeimų namas
10 kambarių, pečius, 2 garažai,
6 kambariai apačioje laisvi.
Joseph Globokar, 986 E. 74th St.
HE 6607

"Society Plan" jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių
planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo
sąskaitą, arba pareikalaukit raštu
Nemokamos Knygėles
išaiškinančios apie šį asme-
nišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pa-
statyti Jums esant banke, tuojuo už
namų, 127 Public Square.
Federal Deposit Insurance Corp.
narys.

Jūsų Naujas Namas NERA Moderniškas be
1949 MONCRIEF
Sildymo Įrengimas ANGLIMS-GASUI-ALIEJUI
THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

Jakubs Funeral Home

(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PARVEŽTI
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME
6621 EDNA AVENUE ENDICOTT 1763

Wikelis Funeral Home

**PILNAS LAIDOTUVIŲ
PATARNAVIMAS**

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

LASNIK CAFE

Puiki, Moderniškai Įrengta Lietuviška Užėiga
6824 SUPERIOR AVE.

(Šalia Dirvos Redakcijos)

Užkvičiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus.
Kastantas ir Ona Leanikauskai — Savininkai

MIRĖ MIKE RUSSEL - RA- SIULIS

Neseniai buvo pranešta, kad
nelaimėje žuvo Clevelandiečių
dar neužmirštos, prieš daugiau
kaip metus mirusios dainininkės
Bronės Russel-Rasiulytės
brolis, o dabar mums praneša,
kad šeštadienį, gegužės 7 d. mi-
rė ir tėvas — Mikolas Russel-
Rasiulis, 73 m. amžiaus, gyve-
nęs Cambridge Spring, Pa., se-
nas DIRVOS skaitytojas.

Liko žmona Petronelė, duklė
Genovaitė (Ithica, N.Y.), sūnūs
Julius (Penn.State University),
sūnus Tomas, dukters — Karo-
liūna ir Mrs. John Andrew; šie
trys gyvena Cambridge Springs,
Pa.

MIRĖ HERMANN STEIN

Šiomis dienomis Clevelande
mirė Herman Stein, 63 metų,
spaudos skelb. agentūros steigė-
jas ir pirmininkas. Ši skelbimų
agentūra užsiima daugiausiai
skelbimų skirstymu ne anglų
kalba leidžiamies laikraščiams.
Stein Clevelande buvo Cumu-
nity Chest tautybių skyriaus
pirmininkas ir įvairių Clevelan-
do organizacijų veikėjas, jų tar-
pe ir Northern Ohi Opera
Association patronas.

REIKALINGAS BUTAS

iš 3 - 4 kambarių
bevalkei šeimai

Prašoma praesti DIRVOS
redakcijai—arba telefonu
ON. 1290

ATNEŠĖ DRABUZIŲ BALFui
Jonas Aponaitis, 16006 Hunt-
mere Ave., atnešė visą maišą
neblogų drabužių persiusti į
Europą. Drabužiai bus persius-
ti BALFui New Yorke.

CENTRAL ARMORY

Antradienį, gegužės 17, pa-
grindinėse imtyne Fred Bo-
zic turės susitikti su kelis mė-
nesius čia nebuvo susi Savoldi.

Be to, bus lygiai svarbios im-
tynės tarp Dr. Meske ir Don
Evans, kuriose bus galima ma-
tyti, kiek mokslas gali prieš
jėgą.

Kowalski imsis su Jack Van-
ski, o vakaro pradžiai pasiro-
dys naujokas Whittey Wahl-
berg prieš kinietį Achui.

Bilietai pas Richman Bros.,

736 Euclid Ave., MAin 0978 ir
Central Armory, PRospect 4121.
Kainos rezervuotoms vietoms
\$2.40 ir 1.80. Įėjimas — \$1.20.
Durs atviros 7:00 val., pirmų-
jų imtynių pradžia 8:30 v.vak.

JONAS G. POLTHER

Lietuvis

Namų Maliavotojas
Popieriutojas

Apkainavimas ar patari-
mas reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas: POtomac 6899

LIETUVIŲ SALE

išnuojama

koncertams, šokiams, vestu-
vėms ir kitokiems parengi-
mams. Iš anksto kreipkitės pas
A. Šimkūną, Lietuvių Klube,
6835 Superior Ave.

Lankykitės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piliečių
Klube penktadienio vakarais
gausite skanių bulvinių bly-
nų, šviežios žuvies, prie to
visokių išsigėrimų. Klubo
nariai prašomi dažniau pris-
minti apie savo Klubą.

Dabar jau laikas nariams
ir įsigyti naujas 1949 metų
kortelės. 6835 Superior ave.

Save HOT WATER AND SOAP!

Get White Clothes

WHITER

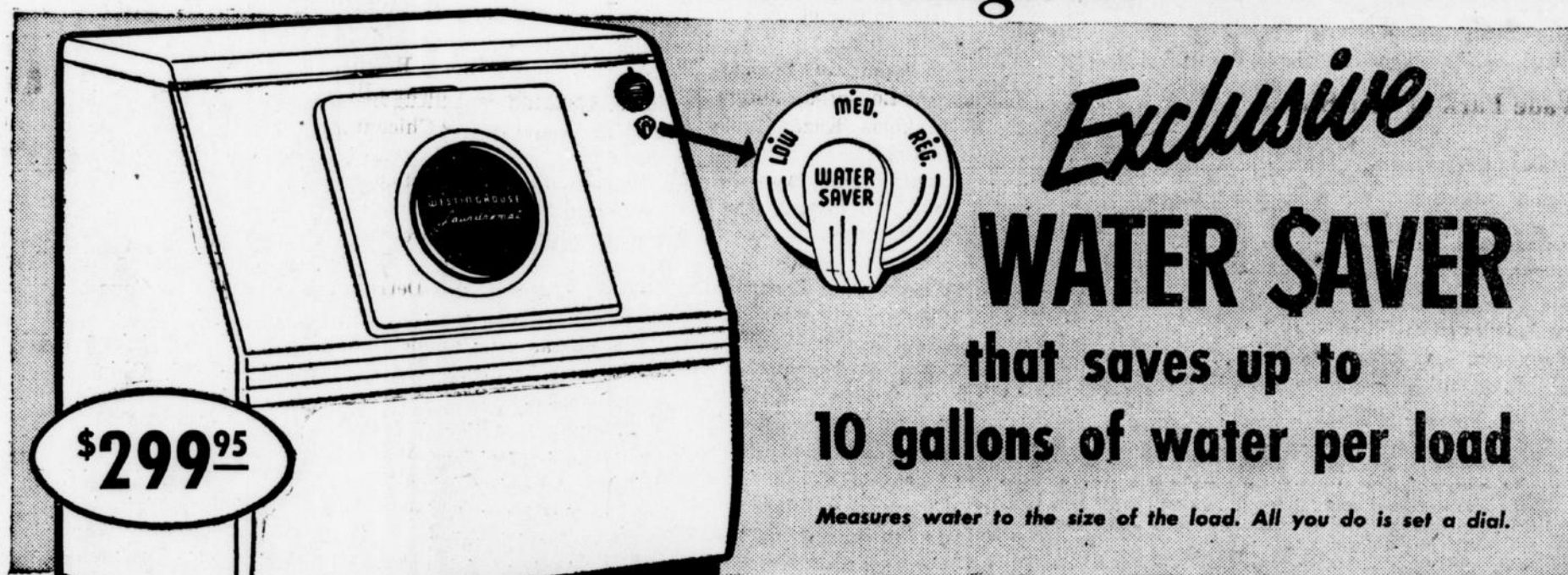
Colored Clothes

BRIGHTER

THE "wash" word IS

Laundromat

FAMOUS Westinghouse AUTOMATIC WASHER WITH THE

5 YEAR GUARANTEE
ON THE
SEALED-IN-STEEL TRANSMISSION

ACT TODAY! GET PROOF!

this easy, convincing way

Phone us and make arrangements to see the
Laundromat wash a load of your
clothes, free. We will arrange an
actual demonstration. You come
to the store; see your clothes
washed in the Laundromat. Your
clothes are returned, sparkling
clean, washed the Laundromat
way!

Look at these Features! Only Laundromat has them!

Slanting Front...For
Easy Loading, Unloading
No awkward bending or
stooping. When loading
washer... or taking clothes
from it... you'll find the
convenient loading shelf a
time and work saver.

Inclined Basket
This exclusive, patented wash-
ing action is an improvement
over all known washing methods.
The Inclined Basket, rotating on
an angle, gives a washing action
that is amazingly efficient.

Single Dial Control
Set Control Dial. All
operations are performed
automatically: Starting,
stopping, filling, water tem-
perature, washing, rinsing,
damp-drying... all con-
trolled automatically with
one dial setting.

Self-Cleaning
The Laundromat automatic
washer is self-cleaning. It has
no lint trap to require periodic
emptying. The wash and rinse
waters keep the Laundromat's
interior sparkling clean.

INSTALLS ANYWHERE!

No bolting to the floor... No Vibration!

You can be **SURE**...if it's Westinghouse

The VICTORY Furniture & Appliance Company

FOR COMPLETE HOME FURNISHINGS
10412 Superior Ave., Cleveland CE. 3610

Free Parking in the Rear of Store

Convenient Budget Plan!

10% Down Payment take 24 Months to pay

TUNE IN TED MALONE... every morning, Monday through Friday—ABC Network

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

(Jaud o-g si etekty)
Baltuška Liucijonas, Ona, Liucijonas — Pittsburgh, Pa.
Balzaras Petras, Marijona, Vytautas — Chicago, Ill.
Banaitis Juozas, Elzbieta, Birutė, Intautas, Bronius — Hyde Park, Mass.
Banevičius Adomas, Lionė — Chicago, Ill.
Barcas Antanas, Elena, Nijolė, Vytautas — Scottville, Mich.
Bartininkas Danguolė —

Baublys Bronius, Ona, Leonas — Elizabeth, N. J.
Bendžius Jurgis — Watertown, Conn.
Bielauskas Balys, Pranė, Elena — Easton, Pa.
Blažys Juozapas — Barre Plain, Mass.
Bortkevičius Petras — Jersey City, N. J.
Bradūnas Jurgis, Ona, Ona, Kazys, Kazė, Elena — Middleborough, Md.
Broel Aleksandras — Chicago, Ill.
Bulgaraukas Leonas, Stasė, Dalė, Rita — Detroit, Mich.
Burkus Jonas — Worcester, Mass.
Bakas Jonas — Chilton, Wisc.
Balčiūnas Valerijonas — North Andover, Mass.
Čepiauskas Kostas — Brooklyn, N. Y.
Černius Jonas — Melrose Park, Ill.
Černius Kazys — Chicago, Ill.
Čerskus Antanas, Ona, Raimundas, Vita — E. St. Louis, Ill.
Činauskas Vytautas — Mt. Angel, Oregon
Dabrikas Rokas, Birutė, Mirga — Cleveland, Ohio.
Dabulevičius Jadvyga, Danutė — Easton, Pa.
Dagys Jaunutis, Antanina — Melrose Park, Ill.
Danusevičius Juozas, Ona, Birutė, Irena — Racine, Wisc.
Dapkus Engelbertas, Irena — Cleveland, Ohio.
Davalis Henrikas — Brooklyn, N. Y.
Davickas Jonas, Adelė — Bri-

dgeport, Mass.
Dobkevičius-Dapkus Tomas — Cleveland, Ohio.
Erčius Mamertas — Chicago, Ill.
Frankas Kosma, Rozalija, Regina, Gražina — Brooklyn, N. Y.
Galinis Vytautas, Ona, Regina — Brooklyn, N. Y.
Geldauskas Stasys — Detroit, Mich.
Gerulaitis Aldona — Elkins Park, Pa.
Gideika Aleksas — Lawrence, Mass.
Giedraitis Kazimiera — Brooklyn, N. Y.
Gogeltas Juozas — Philadelphia, Pa.
Goras Agota, Vladas, Marija — Elizabeth, N. J.
Grakavinas Aleksandra — Road Brook, Conn.
Gricius Kazys, Juzė, Gražina, Celestina, Algis, Marija — New Orleans, La.
Griganavičius Petras — S. Boston, Mass.
Grundzinskas Rapolas — Eastman, Wisc.
Grybauskas Bronė, Aleksandras — Chicago, Ill.
Jakubauskas Stasys, Lida, Algimantas, Sigita — Chicago, Ill.
Jameikis Mečys, Kazė, Saulius, Dalia — Pittston, Pa.
Jancauskas Povilas, Stasė, Donata — Philadelphia, Pa.
Januševičius Liucija, Aleksandras, Arūnas — Frankfurt, Ill.
Januškevičius Adolfas — Kenosha, Wisc.
Juknaitė Antanina — Chicago, Ill.
Judėnas Jurgis, Gintautas, Edmundas, Birutė — Cleveland, Ohio.
Jurjonas Domininkas, Filomena, Gailutė, Pranė — Chicago, Ill.
Jurjonas Stasys, Aleksandra, Dangerutis, Edmundas — Chicago, Ill.
Jurkštas Antanas, Marija, Algimantas — Lewiston, Maine.
Kalvaitis Mykolas, Kazė — Cleveland, Ohio.
Kanauka Vincas, Ona, Algirdas, Aldona — E. Chicago, Ind.
Kapeckas Vytautas — Lawrence, Mass.
Kaseliūnas Simas — Richmond Hill, N. Y.
Kasinskas Stasys — New Haven, Conn.
Kazlauskas Stasys — Detroit, Mich.
Kazlauskas Antanas — Philadelphia, Pa.
Kiliulis Steponas, Romualdas, Česlovas, Sofija — Dorchester, Mass.
Klepeckas Kazys, Ona — Athol, Mass.
Klikna Alfonsas, Stepas — Waterbury, Conn.
Kronkaitis Juozas, Konstancija — New Haven, Conn.
Kunčinskas Juozas — Elizabeth, N. J.
Kulbokas Vladas, Vernika — Southern Pines, N. Carolina.
Kvieska Vincas — Hartford, Conn.
Laukus Viktoras, Emilija, Sigita, Gediminas — Oakville, Conn.
Linartas Vytautas, Irena — Mačiulis Jonas, Apolonia, Algirdas — Chicago, Ill.
Mačiulis Algirdas, Felicija, Richardas, Robertas — Chicago, Ill.
Mačys Stasys, Stasė, Aurelija — Cleveland, Ohio.
Marcijonas Aleksas, Marija — Broad Brook, Conn.
Markulis Edvardas — Philadelphia, Pa.
Masiokas Evelina, Bronius — Brooklyn, N. Y.
Masiulis Vladas — Rochester, N. Y.
Matulevičutė Regina — Cleveland, Ohio.
Matusaitis Michalina — Brooklyn, N. Y.
Memėnas Kazys, Rachela, Gražina, Milda — Detroit, Mich.
Meškauskas Juozas, Dalia — Brooklyn, N. Y.
Mikajonis Vincas, Klemensas, Magdė — Baltimore, Md.
Milis Juozas — Maspeth, N.Y.

Milinaičius Adolfas, Elena, Egilė — So. Boston, Mass.
Norkūnas Kazys, Ona, Laimutis, Romanas — East Hampton, L.I., N.Y.
Navikas Stasys, Albina — Pelham, N. Y.
Nenortas Vytenis, Gintaras, Vaclovas, Knstancija, Dalia — Colchester, Conn.
Osteika Aleksandras, Emilija — Detroit, Mich.
Osteika Antanas, Valentina, Antanas — Detroit, Mich.
Oželis Kazys, Sofija, Kazys, Sofija, Dalia — Chicago, Ill.
Pacevičius Vincas — Detroit, Mich.
Pakalka Petras — Sheyenne, N. Dakota.
Paknyš Steponas, Teklė — Woodhaven, N. Y.
Pavilionis Danutė — Baltimore, Md.
Pečiūnas Jurgis, Johana, Edvinas, Otto, Ričardas, Ema, Jurgis, Augustas, Erna — Chicago, Ill.
Pečkaitis Justinas, Marija, Gintaras — Baltimore, Md.
Peckys Vladislavas, Faustina, Irena, Laimutė, Algirdas, Genovaitė — Union, N. J.
Penikas Domas, Teodora, Gerimantas, Romualdas — Bethlem, Conn.
Petokas Stasys, Aleksandra, Mindaugas — Lockport, Ill.
Petraitis Viktoras — Brooklyn, N. Y.
Petreikis Antanas — Detroit, Mich.
Petroliūnas Pranas, Albina, Vytautas — Waukegan, Ill.
Petriniūnas Paulina — Mineola, L.I., N.Y.
Pleckaitis Vincas, Aleksandra, Juozas, Vidunas — Granby, Conn.
Pliupelis Leokadija — Maspeth, N. Y.
Porutis Aleksandras — Philadelphia, Pa.
Prapuolenis Bronius — War, West Virginija.
Prapuolenis Augustinas, Bronislava, Donatas — Chicago, Ill.
Punka Aleksandras — Chicago, Ill.
Raieckas Gedminas, Faustas — Brooklyn, N. Y.
Reklaitis Mikas — Worcester, Mass.
Renčienė Elzbieta — Detroit, Mich.
Renšys Kostas — Philadelphia, Pa.
Rocevičius Vaclovas — Cleveland, Ohio.
Rudvalis Zita, Aušrelė, Arūnas, Juozas — Branch, Mich.
Rukštelė Ona, Balys, Rimantas, Ona — Detroit, Mich.
Ruškytė Magdalena — Denver, Coll.
Šalčius Algimantas — Pittston, Pa.
Šalučka Juozas, Marija, Vytautas, Juozas — Brockton, Mass.
Sereiva Jonas — Brooklyn, N.Y.
Šidlauskas Stasys, Stasė, Audrė, Jonas — Springfield, Ill.
Šidlauskienė Ona — Elizabeth, N. J.
Šileikytė Adelė — Detroit, Mich.
Skačkauskas Petras, Jadvyga — Waterbury, Conn.
Srugis Jonas, Imma, Regina, Romas — Waterbury, Conn.
Stankaitis Jonas, Izabelė, Kristina — Maspeth, L.I., N. Y.
Strimaitis Anicetas — Cleveland, Ohio.
Sveigeris Valteris, Raisa — Paterson, N. J.
Talandis Eugenijus, Jonas — Chicago, Ill.
Tamasevičius Juozas, Jadvyga, Jurgis, Edmundas — Peoria, Ill.
Tamulionis Aldona, Audronė, Robertas — Detroit, Mich.
Usevičius Antanas — Prospect, Conn.
Vaicekauskas Kazys, Marija, Vytautas — Worcester, Mass.
Vaicekauskas Algirdas — Worcester, Mass.
Vambutas Martynas, Emilija, Edmundas — Brooklyn, N.Y.
Variakojis Stasys — Dorchester, Mass.
Vasaitis Jonas, Anelė, Alvydas, Alė — Cicero, Ill.
Vaznonis Alfonsas — Gardner, Mass.

Toks buvo VAIŽGANTAS

(Atkelta iš 4-to pusl.)

ba!) Vilties pasigavęs, tegu dirbtų, o vilties duodama — malonėmis, pirmo galvon — Respublikos Prezidento rinkimų dieną.

Nu, ko valstybė nustos, kad vienu kaliniu greičiau nusikratys? Tegul sau paskui ir nedėkingas būtų. Liežuviu ne kiek beįžeis.

Pa laikau savo prašymą gailestingumo ir profesinio draugiškumo motyvais (literatūros, žinoma, ne šnipavimo).

Dr. J. Tumas

Šis laiškas yra rašytas krašto apsaugos ministeriui, kariuomenės teismo prokurorui pareikalavus, kad jis paaiškintų, kodėl anksčiau padavė prezidentui malonės prašymą už Zaleskį, lenkų šnipą, nuteistą dar 1926 metais. Tur būt, prokuroras, žinodamas Tumo geraširdiškumą, suabejojo, ar Tumas gerai apgalvojęs tą prašymą padavė.

Tarp kita ko, iš to laiško matyti, kad Lietuvos kalėjime kalins galėjo ir mokytis, ir literatūros arba dirbti, ir jo raštai galėjo patekti net į lenkiškus laikraščius... Koks skirtumas, palyginus su bolševikų kalėjimais! O kas būtų, jeigu kas nors net iš dabartinių veikėjų — komunistų sugalvotų dabartiniam Lietuvos valdovams parašyti laiška, panašų į šitą Tumo laiška, užtardamas kokį kalinį... Be abejonės toks "liaudies priešų" užtartytojas pats dienos šviesos nebematytų...

(Bus daugiau)

PAINUS YRA KELIAS Į LAISVĘ

(Atkelta iš 3-čio pusl.)

loniam tarpininkui, sutikusiam praversti mus, kad ir per siaurą langelį į platesnį pasaulį. Mūsų svajonė užmegsti ryšį su laimingaisiais Vokietijoje tautiečiais — išsipildė! Dar daugiau — užsimezgė ne tik ryšis, bet kartu gavome ir realią paramą, leidusią ir patiems tvirtiau atsistoti ant kojų, ir naujai atsiradusius uždavinius atlikti.

Tas ryšio užmezgimas turėjo ir kitos nemažiau svarbios reikšmės: pranešus artimųjų raištelį, kad jau nesame atskirti nuo pasaulio, pakėlė pesimizme ir fatalizme begrimstančių savijautą. Su nuotaikos pakilimu atsirado ir daugiau energijos tiems reikalams tvarkyti, kurių atsirado sąryšyje su didėjančiu NKVD pavojumi. Visa nelaimė, kad anapus dar ne visai gerai suprato mūsų tikrąją padėtį ir ten planuojami dalykai nevisi buvo įgyvendinami. Bet tai kita istorija.

Naujiems uždaviniams iškilus, teko vėl paduoti kelionėse. Teko kartais pabūti Varšuvos griuvėsių dulkėse, painformuoti ten beklajojančius lietuvius, kad ieškoma parama kai kuriose įstaigose neturi prasmės, nes per tą laiką mūsų jau daug kas buvo išbandyta ir, be diplomatiškos užuojautos, nieko realaus negalėjo ar nenorėjo padaryti. Dažnai teko lankytis pas malonųjų tarpininką X mieste ir bevažinėjant atlikti įvairių kitų reikalų tų tautiečių, kurie, jausdami persekiojančią NKVD šmėklą, bijojo ir iš kambario pajudėti.

(Bus daugiau)

SAM'S Fruit Store

Complete line of the Finest Fruits in the City
9201 St. Clair Ave.
GL 9440

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEFONAS: Main 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimų įvairiuose apdraudimo-reikaluose. Sutaissu paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Geros kokybės dienos

Dydžiai nuo 38 iki 52

Dailiai siuvinėtos pritaikintos Rayon Butcher suknelės

Button Fronter

5.95

• Juoda • Pilka
• Vandeninė • Alyvinė

Puiki, klasiško stiliaus prieky užsegama suknelė iš crisp rayon butcher audinio, su puošniai išsiuvinėtomis kišenėmis, moderniomis sagomis ir tos pačios medžiagos diržu. Daili, pritakoma stambesniems figūroms!

Priimami užsakymai paštu ar telefonu.

Saukite CH. 3000

BASEMENT WOMEN'S DRESS DEPARTMENT

Come in and meet your old friend
Bill Green, now tending bar

VIC'S OASIS

Wade Park at 71st Street
BEST FOOD IN TOWN

Air Conditioned Good Service

Cleveland, Ohio

LIETUVIŲ BANKINĖ ISTAIGA

Pavasario laikas yra namų taisymo ir naujų statymo laikas. Bet nuolatinis taupymas ant depozitų yra tikras laimingo gyvenimo statymas ateičiai.

Todėl pasinaudokite mūsų patarnavimais!

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE. 2498

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES

Telefonai:
CE 0019
MA 3359

Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland

LIETUVIŲ

Paveiksluotas 32-jų puslapių
Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 meta.

Įsteigtos Gegužio 15, 1938.

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 N. 6th Street

Philadelphia 6, Pa.

ŽURNALAS NAUJIENOS

CLEVELANDO IR APYLINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

PRAŠOM SEKMADIENĮ I LIETUVIŲ SALE

DIRVOS vakaras jau visai čia pat: šį sekmadienį, 5 val.p.p. Kas ten bus parodyta, prašom skaityti programą, kuri čia pat šalia spausdinama. Bet čia svarbu ne tik tas, kas bus parodyta scenoje. Svarbu ir svečių pasimatymas!

Štai ką siūlo vakaro rengimo komiteto pirmininkas A. M. Praškevičius:

1. Visi Clevelande ir apylinkėse gyvenantieji DIRVOS skaitytojai, žinoma, viską atidėję į šalį, eina-važiuoja į DIRVOS vakarą.

2. Eina-važiuoja ne po vieną, bet visos šeimos, būtinai ir su jaunimu.

3. Šiandien ir rytoj, tai yra, penktadienį ir šeštadienį ir net sekmadienio rytą, imkite į ranką telefoną ir šaukit visus savo pažįstamus, ypač tuos, su kuriais senai matėtės. Kvieskite, kad DIRVOS vakare apsilankytų su savo šeima.

Ilgą laiką neturėjome čia didesnių susiėjimų ir todėl kai kurie seni geri pažįstami ir draugai yra kartais jau po keletą metų nesusitikę. Per tą laiką vieni ir kiti jau ir vaikai išaugo — nei patys jų nematėte, nei jų vaikų savo tarpe nepasipažįstate. O kodėl jų nesu-
pažindinus, o kodėl jums nepasimačius! Šis vakaras yra tam puiki proga, pažiūrėsim linksmų vaidinimų, paklausysim gražių dainų, o paskui pasikalbėsime. pasišoksime, mūsų jaunieji susipažins, gal ir susidraugaus — mūsų, lietuvių bendravimas savųjų tarpe vėl sustiprės.

Šitaip vakaro komiteto pirmininkas siūlo kiekvienam tele-

fonu pakalbėti, kviečiant susipažinti. Prašom sekmadienį į Lietuvų Salę tiktai Lietuvų Salėje šio sekmadienio vakarą.

DIRVA irgi kviečia tai daryti, ypač džiaugdamasi ta mintimi, kad šis vakaras tikrai gali būti proga lietuviams atnaujinti senas pažintis ir sudaryti daug naujų, lietuvių tvirtumui naudingų pažinčių. Būdami vieni nuo kitų atsiskyrę ištirpsime, susitikdami ir bendraudami tvirtai išsilaikysime.

Vakaro rengėjai tikrai daro viską, kad tas susitikimas būtų visiems malonus ir labai įdomus.

MOTINOS DIENOS MINEJIMAI

Pereitą penktadienį, gegužės 6 d., apatinėje Lietuvos salėje Motinos Dienos paminėti kukliai susirinko Lietuvų Tremtinių Draugijos Clevelande nariai. Apsilankė ir keletas svečių.

Susirinkimas buvo pradėtas giesme "Marija, Marija". Po giesmės buvo A. Augustinavičienės paskaita. Kalbėtoja ištikrųjų giliai ir jausmingai, primindama žymių poetų ir filosofų mintis apie motiną ir apie moterį, iškėlė ypatingai dvasinės motinystės reikšmę.

Minėjimo nuotaika buvo gaudi, nes daugelio dalyvaujančių mintys kryo į nežinioje pasilikusias motinas, ir ne vieni veidai buvo suvilgyti ašaromis.

Po paskaitos E. Rasteniene

padeklamavo Alės Rūtos eilėraštį "Laiskai", padeklamavo po eilėraštį Gaizčių ir Sakalų berniukai, vyrų kvartetas padainavo "Močiute širdele", po to susirinkimas buvo baigtas Lietuvos Himnu.

Susirinkimui pirmininkavo ir labai gražią baigiamąją kalbą pasakė Dr. Žilinskiene.

Kuklus, bet gilus mintimis ir jausmingas buvo tas paminėjimas, nors per skubiai parengtas ir savo menine dalimi neturtingas.

Sekmadienį, gegužės 8 d., šv. Jurgio parapijos salėje, Motinos Dienai paminėti Aušros Vartų moterų draugija surengė vakarą. Čia susirinko gana daug žmonių, daugumoje pačios močiutės.

Programoje buvo vaidinimas (vaidinta "Katriutės Gintarai") kuris, tiesą pasakius, su Motinos Diena maža ką bendrą teturėjo. Žinoma, tam pritaikintų vaidinimų, berods, ir neturime...

Tos dienos prasmę šiek tiek priminė ir motinas sveikino kun. Širvaitis, kuris buvo programos vedėjas ir vaidinimo pertrakas panaudojo tam paminėjimui.

Be to, po porą lietuviškų dainelių padainavo vaikų choras ir trmetinių moterų kvartetas, po to šokiai ir bendras pasilinksminimas.

Susirinkusios močiutės vakaru buvo patenkintos. O vis dėlto būtų sveikintina, jeigu šitos dienos paminėjimas ateityje būtų rengiamas kiek skirtingesnis nuo šiaip jau pasilinksminimo (Perkelta į 6-tą pusl.)

Dalis Clevelando žinių 6-tame puslapyje

Sekmadinį -- Sunday
Gegužės - May 15

Lietuvių salėj - Lithuanian Hall

6835 Superior Ave.

DIRVOS
VAKARAS

Programoje:

Vienas iš mūsų turi apsivesti --
1 veiksmo komedija

Clevelando Lietuvių Meno Choras -
vedamas Štaupo

Spąstai -- 1 veiksmo komedija

Dainų, eilių, taut. šokių ir juokų vainikas,

atliekamas tremtinių grupės.

Abi komedijas vaidina irgi tremtiniai — Clevelande jau matyti ir dar nematyti

PROGRAMOS PRADŽIA — 5 val. vak. Po programos ŠOKIAI — 8 val. vak.

SONNY MICHAEL'S ORKESTRAS

APATINĖJ SVETAINEJ — užkandžiai, atsigėrėlinimas, pasimatymai ir bendras pobūvis. BILJETAI visai programai — 75 c., tik šokiams 50 c. (įskaitant mokesčius). Iš anksto galima gauti DIRVOS redakcijoje, 6820 Superior Avenue., ir pas vakaro komiteto narius.

Rengia — CLEVELANDO DIRVOS SKAITYTOJŲ KOMITETAS

Pranešimas Lietuviams

CLEVELANDE

Didžiulė Maisto Kompanija — Fisher Bros. Co., praneša, kad ji, norėdama geriau patarnauti lietuviams, vienoje iš savo didžiausių krautuvų — 7002 Superior Ave., — MESOS DEPARTMENTO vedėju lietuvi. Tas vedėjas yra —

JONAS JARUS

Clevelando lietuvių geras pažįstamas

Naujai atvykę lietuviai, jei kuriems dar sunku angliškai susikalbėti, čia susikalbės savo gimtąja kalba, jei tik kreipsis tiesiai į MANAGER, Mr. JARUS

Su pagarba

FISHER BROS. CO

7002 Superior Ave.